

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Cena 10000 din

LJUBNO

GORNJI GRAD

Ob sprejetju nove slovenske ustave

Dobrih 140 let je preteklo od takrat, ko je koroški župnik Matija Majer Žiljski skupno z naprednimi slovenskimi študenti na Dunaju napisal znameniti »Program zedinjene Slovenije«, ki je bil in je še vse do danes aktualen. Mnoge, že takrat postavljene zahteve so za slovenski narod, ki so mu mnogi tako v preteklosti, na žalost pa tudi v današnjem trenutku odrekli njegovo zgodovino, pravico do enakosti z ostalimi, so še danes živo prisotne. Tudi 1918. leta ob združitvi v prvo Jugoslavijo se niso uresničile v celoti. Trdnejši temelji slovenske državnosti, ki so bili postavljeni na kočevskem zboru odposlancev slovenskega naroda in vikani v avnojske sklepe o prostovoljni vključitvi slovenskega naroda v jugoslovansko skupnost na osnovi samoodločbe narodov, so v današnjem času žal omajani, ko nekateri iz drugih okolij naše federacije oporekajo Slovencem to, kar z vso gorečnostjo zase zagovarjajo in se vse pogostejše radi postavljajo v vlogo čuvarja zakonitosti in v vlogi starejšega brata do mlajšega, kako naj se ta obnaša. Vse bolj imamo občutek, da za posamezne narode v jugoslovanski skupnosti veljajo dvojna merila. Posebno je to prišlo do izraza ob sprejemanju amandmajev k slovenski ustavi, ko so z mitingi, grožnjami in žaljkami nasprotovali sprejetju teh. V teh dneh smo nehoti občudovali nekatere naše predstavnike, ki so v najvišjih državnih in političnih telesih federacije, sklicanih ravno z namenom, da se »spametuje« Slovence in prepreči sprejetje tega, kar so že imele in imajo vse moderne ustave tudi zapisano, kako pokončno, ponosno in dostojno so z argumenti zastopali interese svojega naroda v jugoslovanski skupnosti. Vsem, ki čutijo to pripadnost slovenskemu narodu, so bili ti trenutki kar nekam trpki v skrbi za nadaljnjo usodo lastnega naroda in slovenske državnosti v okviru Jugoslavije. Ponosni smo bili, ko so delegati vseh zborov slovenske skupščine enoglasno

sprejeli ta dopolnila in niso klonili pred pritiski in grožnjami, celo z orožjem nekaterih prenapetežev. Prav ganljivo je bilo doživeti ob sprejemu teh amandmajev v skupščini, ko je po sklepnih besedah predsednika slovenske skupščine Mirana Potrča: »Doslej smo se branili, danes pa smo odločeni, da v ustavno pravno normo povzdignemo pravico slovenskega naroda in ljudstva Slovenije, da po svojih legalnih in legitimnih predstavnikih odloča o svoji usodi. To pravico priznavamo tudi drugim. Toda ne dovolimo nikomur, da bi jo kratil nam«, bila svečano razglašena nova ustava, v skupščini pa je iz grl delegatov spontano zadonela nova slovenska himna Prešernova Zdravljica, posebno pa verzi — Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, prepri iz sveta bo pregnan. Redka je bila hiša, ki tem dogodkom ni sledila, na marsikaterem licu pa je takrat zaigrala solza — bodisi od sreče, ponosa, navdušenja — pa tudi skrbi. Upajmo, da bodo vrednote medsebojne povezanosti, spoštovanja, sodelovanja, enakopravnih odnosov med narodi, varnosti in spoštovanja dostojanstva vsakega posameznika in naroda, pravnega reda in miru močnejše od tistih, ki z mitingaštvom in zakonom ulice to poskušajo izničiti. Popolna enakopravnost pred neodvisnim in pravičnim razsojanjem so temelji pravne države. Vse to pa mora jamčiti ustava, če hoče biti človeška. Zahvala mnogih, ki so v slabem vremenu do večernih ur vztrajali pred Skupščino in pričakali delegate s ploskanjem in besedami »hvala vam delegati, da ste vzdržali in niste klonili«, so zadosten dokaz, da so ti izpolnili le voljo lastnega naroda. Seveda je to le del opravljenega dela, zdaj nastaja čas garaštva, ko bi bilo potrebno ustavo udejaniti, gospodarski položaj pa za vsako ceno popraviti, kajti lačnemu ni do politike.

ZDRAVKO NOVAK

Štefka Petek

Partizanski grob

Ob gozdni jasi kamen siv prerasel je bršljan; pod njim, ob vnožju, mirno spi junak, mlad partizan.

Brez krika, vzdihla bolečin pred puškami je stal; podplut, krvav in bosih nog sam jama je skopal.

Skrivnostno breze šeleste nad grobom dan na dan; in drobna lučka, plamen rdeč je noč in dan prižgan.

Srebrnih las, tresočih rok, saj — mnogo let je že; dekle pa hrani zvest spomin in lučka ne umre.

Osrednji gospodarski dogodek tega meseca je bil začetek uresničevanja projekta internacionalizacije Gorenja, v katerega sistem spadata tudi MGA iz Nazarj in Glin. V Gorenju so se odločili, da bodo vsebinsko in oblikovno preobrazili njihovo sestavljeno organizacijo. Ustvariti želijo sodobno, v svet odprto samoupravno gospodarsko združbo, ki bo zmogla učinkovito poslovati z najuspešnejšimi sorodnimi firmami v svetu, ki bo ustvarjala visoko stopnjo akumulativnosti in evropsko kakovost življenja v njej zaposlenih ljudi. Predstavitev te preobrazbe Gorenja je bila v Titovem Velenju, po njej pa so visoki gostje obiskali tovarno Mali gospodinjinski aparati v Nazarjah. To našo moderno delovno organizacijo so obiskali Janez Stanovnik, Dušan Sinigoj, Viktor Žakelj, Miha Ravnik, Milan Šepič, Emil Milan Pintar, Andrej Marinc, Jože Knez, Lojze Briški, Rudi Gabrovec, danski veleposlanik in drugi.

Dober odziv pri podpisovanju listine

V letošnjem letu, ko so številni nečlubi dogodki pretresali Jugoslavijo, se je razhajanje med posameznimi deli naše države že zaostrovalo, namesto da bi se umirjalo, so med ljudstvom Slovenije vse bolj prihajale zahteve v kakšni Jugoslaviji, v kakšni Sloveniji želimo in hočemo živeti, v kakšni pa nam ni mesta. Sestavljena je bila Temeljna listina, za katero se je opredelila večina političnih organizacij in gibanj v okviru Socialistične zveze. Vzporedno s tem je nastala še Majniška deklaracija, ki se v nekaterih stališčih nekoliko razlikuje od Temeljne listine Slovenije 1989. Temeljna listina je prav gotovo morala zajeti interese vseh tistih, ki so se pri njenem sprejetju zanjo opredelili.

S podpisovanjem listine, katere nosilec je bila SZDL, se je pričelo na začetku poletja. Priporočila pa moramo, da je to najbolj neugoden čas, ko so po delovnih organizacijah kolektivni depusti, težje pa je aktivnosti voditi tudi po krajevnih skupnostih. Zaradi tega je akcija potekala v začetku preko delovnih organizacij, kjer so to nalogo opravili sindikalni aktivisti, občani pa so jo imeli možnost podpisati še na poštah, bankah in drugih javnih ustanovah, kjer je na krajevno običajen način podpisovanje najuspešnejše. K temeljitejšemu in organiziranemu podpisovanju listine pa so krajevne konference pristopile v septembru. Vabilo je prišlo v sleherni hiši. Zaradi tega tudi uspeh ni izostal. Posebno je to prišlo do izraza v dneh pred sprejetjem za nekatere spornih ustavnih amandmajev, ko je pri podpisovanju listine reagiralo tudi srce in ne samo pamet. V naši občini je do 24. septembra listino podpisalo 5461 občanov, kar je približno polovica vseh volilcev. Po procentu podpisov smo v celjski regiji na prvem mestu. Seveda so bile razlike

v uspešnosti podpisovanja tako med posameznimi krajevnimi skupnostmi kakor tudi med delovnimi organizacijami. Delali bi krivico, če bi kogar koli izdvajali, saj je vse potekalo na prostovoljni osnovi brez kakršnegakoli prisiljevanja. Ta listina je temeljni dokument z ustavno pravno močjo kot nekakšen uvod k modernjši slovenski ustavi, ki so jo naši delegati soglasno sprejeli 27. septembra na seji vseh zborov slovenske skupščine. Listina je nekakšna plebiscitarna odločitev ali smo za demokratična in humana načela za katere se zavzemamo. S podpisi v naši občini smo to tudi dokazali. V imenu občinske konference SZDL Mozirje prisrčna zahvala aktivistom sindikata v DO in aktivistom krajevnih konferenc SZDL v vseh desetih krajevnih skupnostih za resen pristop k tej akciji in za opravljeno delo.

Z. N.

Lepi vtisi udeležencev Vlaka

Pred dnevi se je iz Srbije vrnil Vlak bratstva in enotnosti, s katerim so potovali tudi potniki iz naše občine, poleg njih pa tudi uradna delegacija naše občine, ki je obiskala občino Cajetina. Čeprav je bilo letos na tem vlaku manj potnikov kot prejšnja leta pa iz naše občine ni bilo bistveno manj udeležencev kot prejšnja leta. Vezi med ljudmi, ki so bili med okupacijo izgnani iz svojih domov in tistimi, ki so jih takrat tako nesebično sprejeli na svoje domove, so še vedno žive in trdne. V času bivanja na njihovih domovih so gostitelji goste iz naše občine zelo lepo sprejeli. Tokrat je bilo potovanje organizirano tako, da je bilo večina časa namenjena druženju po domovih tako, da najrazličnejših političnih manifestacij skorajda ni bilo. Potniki iz naše občine so nam povedali, da nikjer niso našli nikakršne težave ali provokacije in da o politiki niso razpravljali. Veliko več časa so posvetili obćim problemom, ki dandanes pestijo vse ljudi v Jugoslaviji. Delegacija naše občine pa je seveda imela tudi druge naloge. Glede na zelo

zaprt informacijski sistem je bilo potrebno svojim gostiteljem marsikaj tega pojasniti. Bistvo vseh pogovorov pa je bilo dejstvo, da med nami v Jugoslaviji obstajajo velike razlike in da se bomo morali na te razlike preprosto navaditi. Ravno v tem času je bila v isti občini tudi delegacija osnovne šole Fran Kocbek iz Gornjega grada, ki se je udeležila 130-letnice osnovne šole v Mačkatu, s

katero gornjegrajska šola že dola leta vzdržuje stike. Vlak bratstva in enotnosti bo čez dve leti pripeljal Srbe v našo republiko. Udeleženci letošnjega vlaka že nestrno pričakujejo svoje goste iz Srbije, da bi jim povrnil gostoljubje, ki so ga bili oni tokrat deležni.

R. P.

SN objavljajo

- Ob sprejetju nove slovenske ustave
- Kako je dogajanje doživljal naš delegat
- Male hidroelektrarne v naši občini
- Njihov pomen raste
- Cilja — 8% profit in plača 1000 DEM
- Pričetek internacionalizacije Gorenja
- Kdo bo bolniku upihnil svečo?
- Turist v zadnjih zdihljajih
- Rečičani nočejo zaostajati v razvoju
- Bogate izkušnje z novim samopriskom
- V svetu igrač
- Kupovanje igrač ni preprosto
- Upor v nemški šoli
- Nova izvirna povest Štefke Petek

Str. 1 2 3 4 5 7 8

Beseda urednika

6. novembra bo poteklo točno dvajset let od izida prve številke našega časopisa Savinjske novice. To pa je taka obletnica, s katero se lahko pohvali le malo tovrstnih glasil kot je naše. Nehvaležna naloga bi bila, da bi ocenjevali kvaliteto časopisa skozi vsa ta dvajseta leta. Eno pa je gotovo — ljudje so ga vzeli za svojega, vsak mesec ga nestrno čakajo in kar je največ vredno — preberejo ga.

Mislím, da bi bilo prav, da vsaj malo pozornosti posvetimo naši dvajsetletnici. Zato načrtujemo, da bi bila novembrska številka malo obsežnejša, saj bi bilo prav, da se spomnimo najvažnejših mejnikov v življenju Savinjskih novic. K sodelovanju smo povabili dosedajne urednike, predsednike izdajateljskih svetov, najvestejše sodelavce in vse druge, ki so bili kakorkoli povezani z Novicami. Vabimo pa tudi vas, spoštovani bralci, da se pridružite našemu skromnemu praznovanju. Lahko se oglasite s prispevki, v katerih boste povedali, kaj vam pomenijo Savinjske novice, kaj bi spremenili, kaj izboljšali, morda posedujete prve številke časopisa, katerih je ohranjenih še zelo malo, morda ste kaj zanimivega doživeli v zvezi s Savinjskimi novicami. Vsakršen prispevek bo dobrodošel. Pripravili bomo tudi razstavo, s katero želimo predstaviti nastajanje časopisa od trenutka, ko gre tekst iz pisalnega stroja, pa do trenutka, ko časopis pride v vašo hišo. Vanjo bomo prav radi vključili tudi vaše pripevke, gradiva, fotografije... Nastančnega datuma razstave še nismo določili, vendar bo verjetno med 20. novembrom in 1. decembrom.

Sicer pa smo zadnje dni dobili zelo veliko pozdravov od naših fantov, ki so v septembru odšli na služenje vojaškega roka širom po Jugoslaviji. Pred odhodom smo se dogovorili, da bomo vsem redno pošiljali Savinjske novice. Fantje so bili tega izredno veseli, saj si zelo želijo ohranjati čim več stikov s svojo dolino. Mi bomo fantom seveda z veseljem brezplačno pošiljali naš časopis — pogoj pa je, da imamo naslove. Kar precej smo jih že dobili z njihovimi pozdravi, gotovo pa je še nekaj takih, ki so bolj leni za pisanje. Pa naj za njih poskrbijo njihovi starši in nam naj pošljejo njihov naslov. Pa še nekaj! Ko boste šli v »prekormando«, nikar ne pozabite poslati novega naslova!

Naš republiški odbor se je odločil za še eno spremembo. Do sedaj Savinjske novice niso objavljale osmrtnic in zahval ob smrti svojih najbližjih. Od te številke naprej pa bo tudi to mogoče. Do sedaj smo objavljali samo zahvale npr. sosedom, gasilskim društvom, delovnim organizacijam in drugim, ki so prvi priskočili na pomoč ob raznih naravnih ali drugih nesrečah. Te so bile in bodo tudi v bodoče brezplačne. Drugega pa je z osmrtnicami. Te bomo zaračunali po veljavnih cenikih. Osmrtnico je treba naročiti do desetega v mesecu, objavljena pa bo po dvajsetem v istem mesecu.

Glavni in odgovorni urednik
RAJKO PINTAR

Male hidroelektrarne v naši občini

V tem sestavku o gradnji MHE na območju občine Mozirje, želim podati pregled gradnje privatnih MHE v okviru Elektro Celje in primerjavo s Slovenijo.

13. marca 1984 je bil v Solčavi sestanek s krajani o gradnji MHE. To je bil prvi množični sestanek zainteresiranih graditeljev MHE v Sloveniji. Povedali smo jim, da ni ovire s strani distribucije električne energije Elektro Celje za gradnjo MHE in priključitvi na omrežje glede prodaje viškov energije. V marcu 1984 so izšla »Navodila za gradnjo in priključevanje MHE moči do 36 kVA« s strani Elektrotehniške zveze Slovenije, ki so zajela različne načine vzporedno ali vzporedno otočno obratovanje MHE z obstoječo električno mrežo.

Ker do tega časa ni bilo možno MHE priključevati na javno distribucijsko omrežje, tudi ni bilo tovrstnih izkušenj. Da bi entuzijastom iz Zg. Savinjske doline omogočili čim cenejše rešitve, smo se preko Elektrotehniškega društva Celje vključili v pomoč z izdelavo elaboratov o priključitvi MHE na električno omrežje z ustrežno zaščito in meritvami.

Tako so Solčevani dne 26. oktobra 1985 pričeli z obratovanjem 10 MHE.

Kljub vztrajnim Solčevanom je potrebno povedati, da je bil prvi lastnik MHE po zadnji svetovni vojni, ki je pričel oddajati električno energijo pri TOZD Elektrodistribucija Celje Franc Kolenc iz Grušovelj, ki je še imel Republiško elektroenergetsko inšpekcijo, medtem ko je bila pri vseh naslednjih občinska. S Kolencem je bila sklenjena pogodba 24. 10. 1985, s Solčevani 5. 12. 1985.

Cena električne energije od proizvedenih viškov iz MHE je bila od začetka določena v višini okrog 93% cene gospodinjanskega odjema. Zaradi nevoščljivosti nekaterih krogov v EGS je ta cena upadala, tako da je znašala v 1986. letu 82% cene gospodinjanske tarife, v 1987 je padla na 64% in v

1988 že na 51%, dokler ni v letošnjem letu bila s strani Republiškega komiteja za energetiko dana zahteva EGS, da se cena dvigne na okrog 65% gospodinjanskega odjema. Ta sklep velja od 24. aprila 1989 in sicer zaradi spodbujanja gradnje MHE in se povečujejo z enakim odstotkom kot cene električne energije v elektroenergetskem sistemu Slovenije.

Elektro Celje je za svoje potrebe iz elektro energetskih sredstev zgradil na območju občine Mozirje dve MHE in sicer na potoku Žep v Rastkah in na vodovodu Ljubija.

MHE Rastke, Ljubno ob Savinji je moči 615 kW, sinhronski generator Uljanik, dvošobna Peltonova turbina Litostroj za pretok 307 l/s, bruto padca 216 m, dolžina jeklenega cevovoda 2.241 m, premera 457 mm položenega v gozdno cesto. Strojnica je grajena tako, da je možna izgradnja še 650 kW MHE s sosednjega potoka Krumpak. Tehniški pregled MHE je bil 25. novembra 1988, uporabno dovoljenje pa smo prejeli dne 27. septembra 1989. V tem času je MHE proizvedla okrog 1.200 MWh, kljub okvari ruskih ležajev, ki so v 3.000 urah obratovanja odpovedali. Sedaj so montirani švedski, sicer je planirana letna proizvodnja 2.500 MWh.

MHE Ljubija, Bele vode ima dve strojnici ob obstoječih razte-

žilnikih vodovoda Ljubija — Grmovškov vrh (Soštanj) ceveh vinidurist premera 400 mm. Generatorja sta moči po 120 kVA Uljanik, turbini sta Francisovi spiralni FSH 3 Litostroj za pretok 200 l/s, pri gornji strojnici je 42 m padca, pri spodnji 52 m, zgornja je moči 63 kW, spodnja pa 78 kW, skupna predvidena letna proizvodnja 1.010 MWh. S strani izvajalca montažnih del Litostroj so bile težave tako, da smo pričeli s poizkusnimi zagoni 18. septembra 1989. V mesecu oktobru računamo na tehniški pregled.

Konec 1988. leta so bile v Sloveniji 103 MHE, od tega pri Elektro Celje 43. Proizvodnja električne energije v teh privatnih elektrarnah je bila 4.243 MWh v Sloveniji, na območju Elektro Celje pa 2.650 MWh.

Torej po številu je pri Elektro Celje 42% MHE glede na Slovenijo, po proizvodnji pa celo 62%. Od 43 MHE pa jih je na območju občine Mozirje 21 MHE ali 49% na Elektro Celje ali 20% na celo Slovenijo.

V priloženi tabeli* je pregled vseh 21 MHE v občini Mozirje z lastnikom, nazivom MHE, potok, moč, tip turbine in proizvedene, oz. prodane električne energije v 1988. letu podjetju Elektro Celje in vrednost te prodane električne energije, katero je plačalo Elektro Celje navedenemu lastniku.

Pregled števila MHE in moči pri Elektro Celje

Območje	MHE		Moč P		(kW)
	štev.	št. last.	do 1987	1988	
TOZD ED Celje	22	28	364	97	461
TOZD ED Krško	2	2	24	—	24
TOZD ED Sl. Gr.	19	20	175	83	258
Skupaj priv.	43	50	563	180	743
Industrijske	2	2	4.700	29	4.729
Elektro Celje	3	1	93	615	708
Vseh MHE	48	53	5.356	824	6.180

*Iz tabele je razvidno, da je povprečna moč privatne MHE 17 kW.

Zanimanje za gradnjo MHE je na območju občine še veliko, zato bom navedel interesente s predvidenimi močmi MHE:

- Božo Selišnik
Podolševa 26, Solčava 15 kW
- Jože Firšt
Solčava 61, Solčava 100 kW
- Petu Šušter
Podolševa, Solčava 15 kW
- Terezija Ulemenšek-Jurjevec
Logarska dolina 33 kW
- GIP Vegrad
Ljubno 11 kW in 40 kW
- Stane Škruba
Titovo Velenje (Varpolje) 37 kW
- Stanko Plesnik
Solčava 64 kW
- Iskra Feriti
Solčava (Rogovilec) 56 kW
- Kosmač, Rosc, Breznik
Luče (Dupelnik) 40 kW
- Jakob Matijevc
Luče 92 10 kW
- Jože Dešman
Planina 14, Ljubno 20 kW
- Franc Kočnar
Log. dolina 20, Solčava 11 kW
- Marko Marolt
Mozirje 139/a (Šentjanž) 25 kW
- Franc Plaznik
Luče 42 4 kW
- Franc Krivc
Strmec 3, Luče 14 kW
- Tomaž Pečovnik
Raduha 66, Luče 32 kW
- Branko Kranjc
Planina 3, Ljubno 24 kW
- Ivan Belaj
Šmiklavž 17, Nova Štifta 19 kW

- Bojan Naraločnik
Ljubno 206 (Krumpak) 105 kW
- Janez Plesec
Planina 34, Ljubno 90 kW

Zaradi primerjave o majhnosti MHE bom navedel za 1988. leto nekaj podatkov:

Skozi razdelilno transformatorsko postajo Mozirje, ki napaja občino Mozirje je bilo prevzeto 78.061 MWh, z močjo 14.360 kW in 5.436 obratovalnimi urami.

Pri TOZD elektrodistribucija (ED) Celje je bilo prevzeto 619.835 MWh z močjo 107.780 kW.

Pri Elektro Celje 1.415.733 MWh z močjo 231.992 kW.

V Sloveniji 7.349.017 MWh z močjo 1.257.000 kW (samo distribucija). Celotna Slovenska poraba (še tri železarne: Štore, Ravne, Jesenice, TD Ruše in TGA Kidričevo) pa je 10.384 GWh.

Dnevna poraba električne energije Elektro Celje je okrog 4.000 MWh. Torej celotna letna proizvodnja vseh 103 MHE v 1988. letu je zadoščala samo za dnevno porabo električne energije pri Elektro Celju.

Dnevna poraba električne energije pri TOZD ED Celje pa je okrog 1.700 MWh, zato prodana električna energija od lastnikov MHE, ki je znašala 1.346 MWh v 1988. letu ne zadošča za dnevno porabo.

Kljub majhnosti prispevka MHE za slovenske razmere, so se pričele koristiti vodne energije, ki so doslej tekle neizkoriščeno. Pri upoštevanju, da je za proizvodnjo 1 kWh v TE Soštanj potrebno 1,4 kg premoga, pa se tudi hitro izračuna, da se je lani porabilo za 5.940 t manj premoga.

Da bi lastnike MHE čim bolj podučili o varnosti, namerava Elektrotehniško društvo Celje v mesecu novembru ali decembru letos izvesti seminar za izobraževanje upravljalcev MHE.

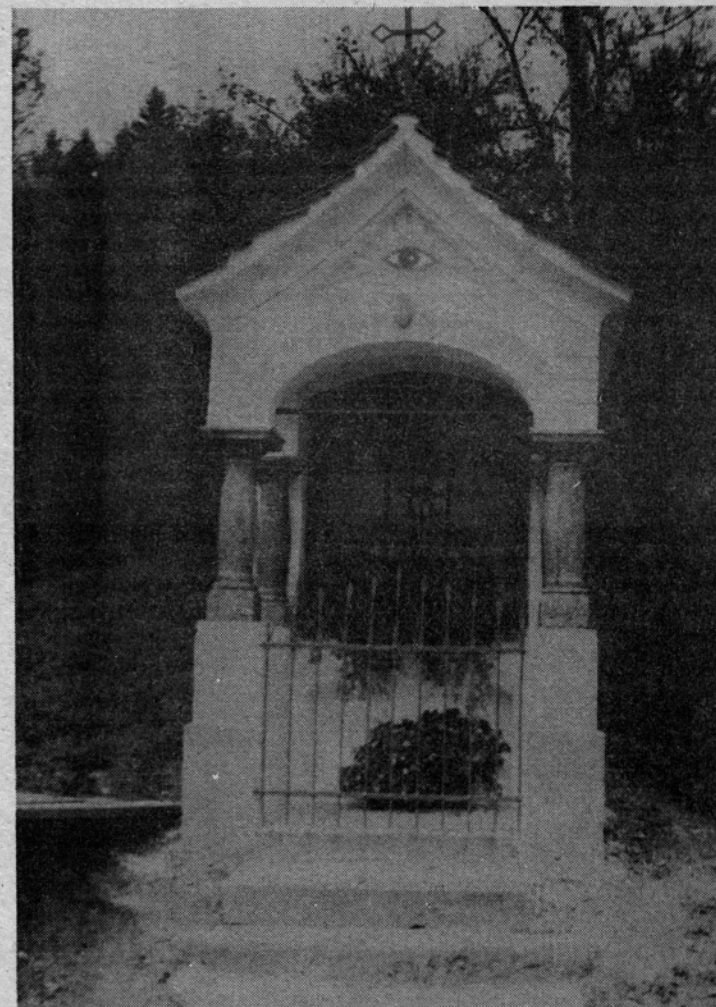
JANKO BUDNA

Zdrahe ali nestrpnost

V Mozirju smo končno dobili satelitski prenos televizijskega sporeda. Pa že kar na začetku so nastale težave, ki pa so posledica nezadostnega informiranja!

Nekateri so na ekranih želeli imeti tudi Zagreb in drugi program. Tu je treba pojasniti, da je sprejemanje teh domačih programov neposredno, torej ne preko satelita. Dalje je treba vedeti, da smo naselje, ki leži v določeni senci za sprejemanje, predvsem Zagreba. Torej ni mogoče pričakovati, da bo sprejem tega signala enako dober kot je tisti preko satelita. Takole nekako je razmišljal Nande Marolt, ki je s strani Gorenja zadolžen za montažo v Mozirju. Povedal je dalje, da bo v kratkem tudi drugi program na naših zaslonih. Torej nam je sedaj na voljo: Ljubljana 1, RTL, SAT 1, SAT 3, SCY, Super, občasno pa je vklopljen tudi TV 5 (Evropa). Glede sprejemanja avstrijskih prenosov se je marsikaj spremenilo, ker naravovarstveniki ne dovolijo postavitve pretvornika na Gori Oljki. To je torej malo odmaknjeno. Ob sedanjih opremljenosti študija v Mozirju je to vse kar je tehnično mogoče urediti. Oč dodatni opremi bo mogoče urediti tudi lokalni prenos in še SAT Astra na katerem so kar štirje programi in je za naše prilike zelo zanimiv. Torej bo treba še marsikaj postoriti, da bi imeli več izbire na naših zaslonih.

Torej še enkrat, Zagreb je v nekaki poskusni »obdelavi«, stro-

Fužirjeva kapelica na Lepi njivi, ki nosi častitljivo letnico 1881 in jo je močno načel zob časa, zmikavtova roka pa je odnesla razpelo, je zdaj spet kot nova. Obnovili so jo Fužirjevi na lastne stroške. Jože Punčuh

Naše zdravstvo je vse večji bolnik

Na zadnji seji so člani izvršnega sveta skupščine občine Mozirje največ pozornosti namenili težavam občinske zdravstvene skupnosti. Pravzaprav ukrepom za pokrivanje izgube v letošnjem polletju, ki je preseгла 3,2 milijarde dinarjev. S kratkoročnimi ukrepi bodo izgubo pokrili. Viri potrebnih sredstev so naslednji: zvišanje prispevne stopnje iz dohodka z 0,54 na 0,94 odstotka, zvišanje prispevne stopnje iz osebnega dohodka z 11,77 na 13,02 odstotka ter z obrestmi od začasnoprostih sredstev na žiro račun zdravstvene skupnosti. Iz obrtne in kmetijske dejavnosti ne morejo pričakovati bistvenega povečanja sredstev. Razlogi so znani, zato so

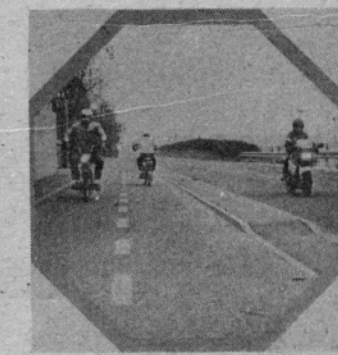
odločili, da ponovno seznanijo republiško zdravstveno skupnost z negativnimi učinki predpisov o pobiranju prispevkov pri obrtnikih in kmetih. Veliko besed je bilo glede kriterijev izvajalcev, ki naj bi se oblikovali pač glede na potrebe. Teh občina v nobenem primeru ne more pokrivati, saj je vse premajhna rizična skupnost, nenehno zviševanje stopenj pa tudi ne pride v poštev. Vsekakor so se dogovorili, da bodo naslednje mesečno spremljali prihodke in planirane odhodke in primerno ukrepali.

Razprava o problematiki zdravstva je bila dolga in temeljita, zlasti pa se je razvnela ob obravnavi odnosov z Zdravstvenim centrom Velenje, še posebej v zobozdravstvu. Vse namreč kaže, da je poslovna morala odgovarjala tudi v zdravstvu. Razlogov za zaostreitev je več in se bodo o njih skupno še pogovarjali. Ker gre očitno za dialog gluhomimih, v občini Mozirje resno razmišljajo o drugačni organiziranosti izvajalcev zdravstvenih dejavnosti na svojem področju, pač glede na možnosti, ki jih bo ponudila nova organiziranost zdravstva.

J. Plesnik

DA BO ČLOVEK NA CESTI ZARES ČLOVEK

Vožnja z motornim kolesom ali kolesom z motorjem je dvajsetkrat nevarnejša kot vožnja z osebnim avtomobilom. Vsako dejanje v prometu dobro premislimo in se prepričajmo, če so nas opazili in razumeli tudi drugi. Vozilo mora biti vedno brezhibno in dobro vzdrževano, pomembna pa je tudi oprema, ki zagotavlja večjo varnost. Rokavice, zaščitna obleka in dobra obutev niso obvezne le za voznike motornih koles, koristne so tudi za voznike in potnike na kolesih z motorjem. Predvsem pa je pomembno, da **VEDNO UPORABLJAMO ZAŠČITNO ČELADO**. Ne samo zato, ker obvezno uporabo zaščitne čelade za voznike in potnike na kolesih z motorjem in motornih kolesih predpisuje zakon, **STORIMO TO PREDVSEM ZA NAŠO VARNOST**. Zaščitna čelada mora ustrezati merilom za varnost, kar potrjujejo posebne oznake.

Bodo morali začetek gradnje obvoznice prestaviti?

Ali bodo Mozirjani dobili novo obvoznico ali ne, je v rokah njih samih — bi lahko rekli zdaj, ko je tudi republiška cestna skupnost podpisala sporazum o njenem financiranju. S tem je prevzela tudi večji del denarnega bremena, saj mora občina Mozirje poravnati »le« vse odškodninske zahtevke in izpeljati lokacijske postopke. Pri slednjem pa se še vedno zatika.

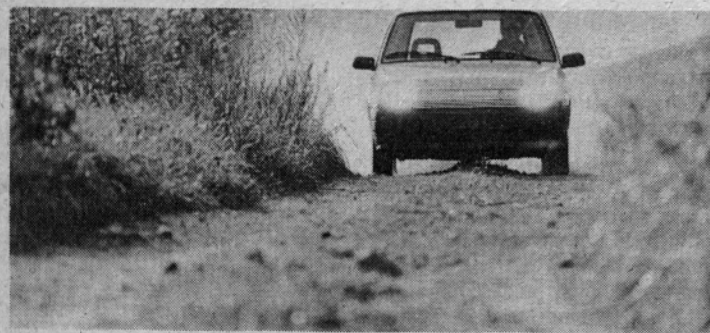
O tem, da Mozirje nujno potrebuje obvoznico, se lahko prepriča vsakdo, ki se vsaj enkrat pelje po glavni mozirski ulici. Prometna gneča pred hotelom Turist — tu je tudi avtobusna postaja — je kot visok prag pred vrati v Zgornjo Savinjsko dolino. Najhuje je ob prometnih konicah, ko se promet skozi trg odvija po poljevo in pravi čudež je, da se v kraju ni zgodilo še več hudih prometnih nesreč. Seveda se s tem, da potrebujemo obvoznico, strinjajo vsi Mozirjani. Vprašanje je le, kje naj bi jo speljali, da bi bil volk sit in koza cela. Po predlogu, ki je v teh dneh javno razgrnjen, bi bilo

zavoljo lokacije tako ali drugače prizadetih 25 zasebnih in pet družbenih lastnikov zemljišč. S slednjimi se je občina že sporazumela — celo projekt za prestavitev telefonskih, električnih in drugih komunalnih povezav je že v delu.

Že več mesecev pa se resno zatikajo pogajanja z zasebnimi lastniki zemljišč. Zdaj so v krajevni skupnosti ustanovili celo dve komisiji, ki vodita ta posel, pa vendar konca pogajanj še ni videti. Tako se lahko zgodi, da bodo morali prestaviti nameravani začetek gradnje.

Odlog sam po sebi ne bi bil še nič hudega, če ne bi to tudi pomenilo, da Mozirjani obvoznice morda še lep čas ne bodo dobili. Cestna skupnost je namreč posebej zahtevala, da morajo prve lopate v novo traso zasaditi že letos. In ker tudi projektant (Cestno podjetje Celje) že zamuja, se čas, predviden za uresničitev naloge, res že nevarno odmika. Bodo Mozirjani torej še enkrat zamudili vlak?

I. B.

Nova kolektivna pogodba

V mesecu maju tega leta je bila sprejeta novelirana kolektivna pogodba, ki ureja vsa področja iz delovnih razmerij med samostojnimi obrtniki in pri njih zaposlenimi delavci.

Do uskladitve vseh spornih vprašanj so potekala skoraj triletna pogajanja med Republiškim odborom sindikata delavcev v obrti Slovenije in Obrtnim združenje Slovenije, ki sta tudi podpisnik nove kolektivne pogodbe.

Nova določila se torej uporabljajo od 1. 5. 1989, njihova vsebina pa je bila objavljena v Ur. listu SRS št. 18/89.

Tudi v občini Mozirje je med delavci zaposlenimi pri obrtnikih velik interes, da se določila kolektivne pogodbe čimprej uveljavijo tudi v praksi.

O vsebini in načinu izvajanja nove kolektivne pogodbe je razpravljal tudi IO OOZS delavcev pri obrtnikih kakor tudi Predsedstvo OSZSS Mozirje.

Da bi se lahko delovne pogodbe med obrtniki in pri njih zaposlenimi delavci čimprej ažurirale oziroma

sklenile nove ter tako uskladile z določbami kolektivne pogodbe, je med Občinskim sindikalnim svetom ter Komitejem za gospodarstvo in planiranje ter občinsko upravo za družbene prihodke pri SO Mozirje dosežen sporazum o skupnem nudenju strokovne pomoči.

Tako je možno od meseca oktobra 1989 do konca leta ažurirati oziroma skleniti delovne pogodbe na pristojnem organu SO Mozirje in sicer ob sredah v času uradnih ur.

Zozirom na to, da kolektivna pogodba prinaša nekatere pomembne novosti kot so:

— razporejanje delavcev na delovno mesto po njihovi izobrazbi in kvalifikacijskih strukturi

— zagotavljanje najnižjega OD delavcev v obratovalnicah, so delavci zaposleni pri obrtnikih pripravljene sprejeti vse obveznosti, hkrati pa zahtevati tudi izpolnjevanje tistih določil, s katerimi lahko uresničujejo svojo eksistenco ter zagotavljajo materialno in socialno varnost.

Za OSZSS Mozirje
ANDREJ KRANJC

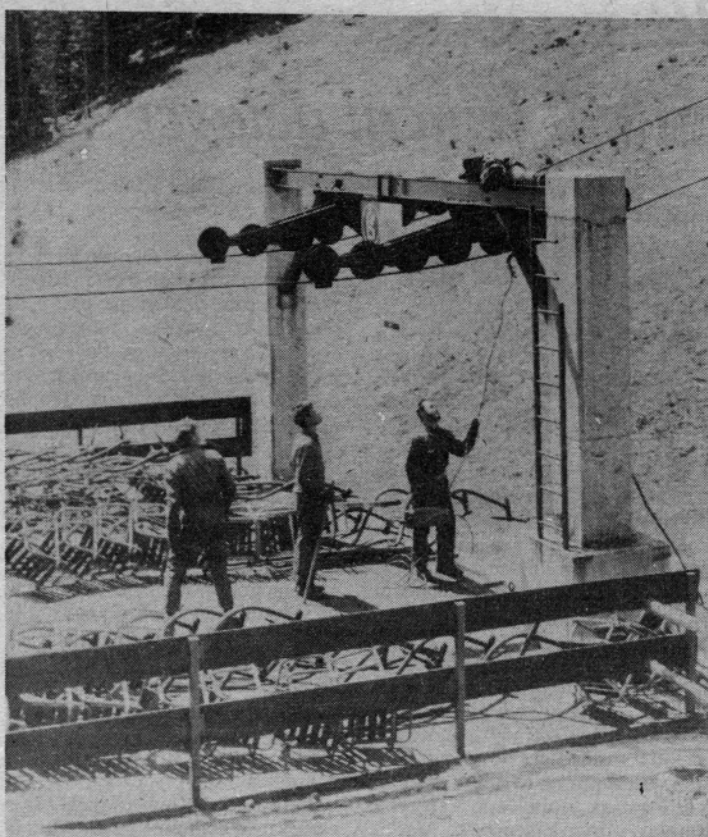
Našli so skupni jezik

V preteklih mesecih je bilo v Mozirju kar nekaj hude krvi zaradi poimenovanja nekaterih ulic. Prebivalci dveh ulic se niso strinjali z imenom in niso skrivali svojega gneva in razburjenja. Na različne naslove so naslovili svoje proteste. Vodstvo krajevne skupnosti in krajevna konferenca socialistične zveze je zato sklicalo posamično prebivalce obeh ulic, z namenom, da bi rešili problem. V na trenutke zelo ostri razpravi je bilo marsikaj povedanega. Prebivalci obeh ulic so vodstvu krajevne skupnosti očitali premajhno informiranost, le-ti pa so dokazovali, da so vsi krajinj imeli kar nekajkrat priložnost razpravljati in predlagati imena ulic. Vendar se je kot že tolikokrat pokazalo, da postanemo na problem pozorni šele takrat, ko je že prepozno in ko so vsakršne spremembe povezane z velikimi stroški. Vodstvo krajevne skupnosti je na koncu s prebivalci obeh ulic našlo skupen jezik in je pripravljeno iti v spremembo imen obeh ulic, vendar pa se morajo s tem

postopkom strinjati vsi prebivalci obeh ulic, saj so nekateri že približno dve leti hiše in si uredili osebne dokumente.

Javna razprava o poimenovanju ulic je bila izpeljana preko zborov občanov. Teh je bilo celo več, vendar, kaj pomaga, saj vemo, da se le-teh udeležijo le nekaj desetnih prebivalcev. Če jih je sto, govorimo že o redni udeležbi. Prebivalcev v eni krajevni skupnosti pa je tisoč, dva tisoč, tri tisoč... Iz tega je potrebno potegniti nauk, da se bo v bodoče potrebno posluževati tudi drugih poti in metod. Posebej v tako občutljivih zadevah, kot je npr. poimenovanje ulic. Res pa je, da vse to prinaša nove stroške. Ena takih rešitev so naprimer bilteni krajevnih skupnosti, ki pa gotovo ni edina.

Dogodki v Mozirju so bili dober poduk nekaterim drugim večjim krajem v naši občini, kjer je ravno tako predviden ulični sistem. In to že v bližnji prihodnosti. R. P.

Oktobar je čas, ko tudi na Golteh opravljajo remont na vseh žičniških napravah. Zimska sezona je pred vrati, zato so tudi priprave nanjo na višku.

Cilja — 8-odstotni profit in povprečna plača 1000 DEM

Poslovni sistem Gorenja se bo do sredine decembra preoblikoval v holdinško korporacijo, sestavljeno iz proizvodnih in skupnih podjetij, na vrhu poslovne piramide pa bo matično krovno podjetje, ki se bo ukvarjalo s financiranjem, investiranjem in strokovnimi storitvami. Vsa podjetja naj bi se v začetku kapitalno organizirala kot družbe z omejenim jamstvom, čez kako leto ali dve, ko bodo splošne gospodarske razmere dozorele, pa naj bi se preoblikovala v delniške družbe. Ta probrazba zdajšnjega sozda je tudi ključni pogoj za uveljavitev njegove internacionalizacije, so povedali predstavniki Gorenja na predstavitvi prihodnje poslovne organiziranosti, ki naj bi temeljila na trajnem in uspešnem vključevanju v mednarodno delitev dela.

V Gorenju bodo tudi uradno začeli projekt svoje internacionalizacije uresničevati s pomočjo uveljavljene danske svetovne organizacije Lisberg — CJ Management. Po besedah predsednika poslovnega odbora sozda Hermana Rigelnika so se tako odločili predvsem zato, ker so ugotovili, da pri nas primanjkuje ustreznih znanj in praktičnih izkušenj za sodobno podjetniško preobrazbo. Dansko firmo, članico mednarodne svetovne organizacije KPMG so izbrali ne le zato, ker ima na referenčni listi strank tudi tako uspešne družbe, kot so Volvo, Danfoss, Alfa laval itd., temveč zato, ker ima obilo izkušenj z vključevanjem podjetij iz manjših držav v svetovne gospodarske tokove. Gorenje želijo preoblikovati v močno, razvijajo, učinkovito samoupravno gospodarsko korporacijo, ki bo sposobna priti v razviti svet. »Svoje mesto tam pa iščemo med insiderji, ne pa med outsiderji, ki bi samo pobirali drobtinice z miz,« je poudaril Herman Rigelnik.

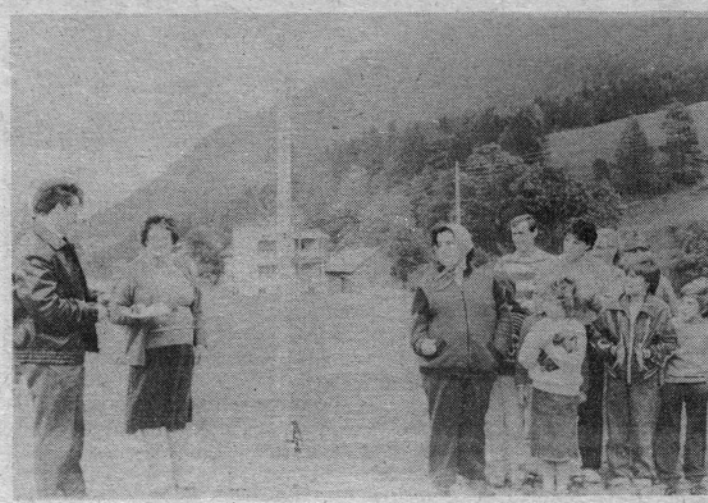
Projekt internacionalizacije Gorenja naj bi korporacijskim podjetjem pomagal izpeljati poslovne procese, ki jih zdaj še ne obvladajo. Obsegal bo deset korakov: od strateškega pregleda trenutnih razmer ter oblikovanja korporacijske strategije in organizacije do izvedbe strateških načrtov in njihovega ponovnega ovrednotenja. Vodilni predstavniki sozda so večkrat navedli tudi dva oprijemljiva kazalca, ki naj bi ju preobrazila v korporacijo skandinavskega tipa: profitna stopnja naj bi znašala osem odstotkov, povprečna plača pa naj bi se dvignila na dinarsko protivrednost tisoč zahodnonemških mark.

V Gorenju pravijo, da v prvi fazi preobrazbe še ne bodo obravnavali vprašanja lastninskega upravičenja, ker problematike družbene lastnine še niso do konca opredelili. Podjetja v korporaciji pa nameravajo povezati s trajnimi kapitalskimi deleži, tako da se bodo proizvodna podjetja kapitalno povezala s podjetji skupnega pomena, korporacija pa se bo kapitalno povezovala tudi z zunanjimi poslovnimi subjekti. Z združitvijo v korporacijo naj bi podjetja ohranila visoko stopnjo avtonomije, vrh korporacije pa bo opravljal predvsem razvojne in strateške posle.

Predstavitvi »novega« Gorenja je namenila veliko pozornost tudi uradna slovenska politika, saj so bili med udeleženci tudi predsednik predsedstva SRS Janez Stanovnik, predsednik IS Dušan Šinigoj in drugi, med gosti pa je bil tudi danski veleposlanik v SFRJ Hans Jespersen.

Visoki gostje so se iz Titovega Velenja nato napotili v Nazarje, kjer so si ogledali zgledno tovarno Gorenje Mali gospodinjski aparati.

J. L.

Poročali smo že, da so v Novi Štifti bogatejši za 400 m asfalta. Slavnostni trak na novi cesti je prerzal predsednik Sveta KS Nova Štifta Rafko Krnar.

Novo okno iz Glina

V Gorenju Glin Nazarje razvijajo prototip novega strešnega okna E-super, ki bo v naslednjem letu zamenjalo obstoječe EKO strešno okno. Prednosti novega okna so v izboljšani kakovosti tesnenja, skrajšanem času sestave v proizvodnji in v zmanjšani porabi materialov. V okno E-super je vgrajeno povsem novo okovje, razvito v EKO Gorenje in Glinu.

Pripravljajo tudi prototipe pohištva iz lepljenih plošč ter nov sistem pohištva za zahodnoevropskega kupca. Tudi v programu VARIO razvijajo nov model stenskih omar v novem dizajnu.

Zanimiv je tudi prototip novega igralnega pripomočka, ki bo namenjen otroškim vrtcem — otroška hišica, ki bo nameščena v igralnicah vrtcev.

Podaljšana predprodaja in remont

Na rekreacijsko turističnem centru Golte se pospešeno pripravljajo na bližnjo zimsko sezono, na vseh področjih in v upanju, da se ne bo ponovila lanska zima brez snega. Dvosedežnica Smrekovec, ki povezuje hotel z vrhom Starih stanov in tamkajšnjimi smučišči je v celoti naređ, prav tako opravljajo zaključna ureditvena dela na novi atraktivni progi Blatnik z vrha Starih stanov do hotela, v teh dneh pa opravljajo tudi redni letni remont nihalk. Slednje bodo sklenili do 25. oktobra, sicer pa je center delno zaprt do začetka zimske sezone. Delno zato, ker po predhodnem naročilu sprejemajo večje skupine. Razveseljivo je dejstvo, da imajo nastanitvene zmogljivosti v celoti zasedene za tri mesece in da je kljub temu zanimanje veliko.

V zadnjih dneh je naraslo zanimanje za predprodajo sezonskih kart, pri katerih imajo lastniki teh kart iz lanske sezone

posebej ugoden popust. Predprodajo so podaljšali do konca oktobra, vendar od torka dalje po novih cenah.

Ob pripravi na zimo niso pozabili tudi na letno sezono. Konec prejšnjega tedna so namreč javnosti predstavili video kaseto, na kateri je prikazana celotna ponudba Zgornje Savinjske doline, v neposredni povezavi s ponudbo centra na Golteh in doma planincev v Logarski dolini. Predstavljena je letna ponudba, film o zimski pa bodo posneli takoj, ko bo to mogoče. Posneli bi ga že lani, pa ga brez snega niso mogli. Na tej kaseti so predstavili Golte s hotelom, sprehodi, nabiranjem gob in ostalih gozdnih sadežev, planinarjenje, alpinizem in prosto plezanje, kajakaštvo s šolo, možnost jahanja in kolesarjenja. Savinjski gaj, kampiranje v Logarski dolini, skratka vse kar lahko v tem trenutku naša dolina ponudi gostom.

Dobrota revnih

Vsi smo lahko brali o nemogočih razmerah po naravnih nesrečah tako v okolici Haloz, kot tudi na Kozjanskem. Vendar pa, kot vse kaže, ni bilo prave vneme za pobudo prebivalstva glede pomoči. Prav izjemno je delovala zamisel mariborskega radia, ki je v nočni oddaji pred kakimi tremi tedni dokazala, kako so ljudje pripravljeni pomagati, če vedo za stiske soljudi. Napovedovalca sta skupaj z delavko socialnega centra Ptuj pozivala k pomoči. Telefon je kar naprej zvonil, ljudje so ponujali od blizu in daleč pomoč v vseh mogočih oblikah. Neka ženska iz Beograda je celo ponudila stanovanje za tiste, ki so ostali brez strehe. Ampak, ob tem se človeku, ki posluša sočutne izjave ljudi postavi vprašanje — zakaj so to le ljudje iz širših skupin, med njimi ni tistih z zvanečimi imeni. Čudno, drugje so vedno na čelu

podobnih prizadevanj najvidnejši ljudje iz javnega in gospodarskega življenja. Ko vprašas koga med takimi kako in koliko je pomagal, dobiš pogosto odgovor »smo dali v kolektiv...« Dobro da obstaja ta možnost družbene pomoči, mislim tisto s strani delovnih organizacij. Med onimi, ki so se tiste noči oglašali in nudili pomoč pa so bili, nekaj jih navajam, vratarji, tudi dva iz Mežice, ki sta povedala, imata nizko pokojnino, da pa bosta prvega nakazala dvajset starih milijonov... Seveda bo kdo, ki služi milijarde dejal, kaj je le to! gledano skozi vsoto, je zelo malo, gledano skozi možnosti dveh starih upokojencev, pa je veličastno dejanje. In ko sem pred tednom vozil skozi Haloze, sem videl veliko gorja. Res je hudo tam v ogroženih predelih!

A. Videčnik

Vhodna vrata za domači in tuji trg

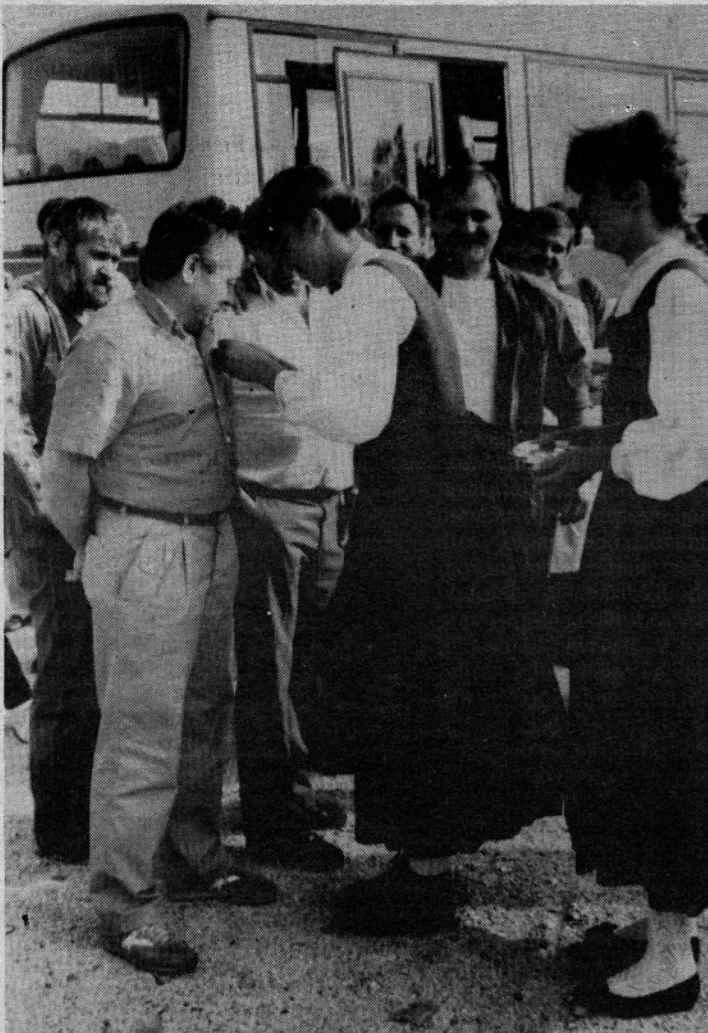
Med tremi nagradenci iz mozirskih občin za letošnjem mednarodnem sejmu obrti v Celju je bil tudi Vili Marovt z Rečice ob Savinji. Prejel je SREBRNO PLAKETO za »kakovostno izdelan program masivnih vhodnih vrat.« Povedati velja, da je na sejmu predstavil le 8 vrat iz programa, ki v celoti obsega 20 različnih izdelkov. Vse različice so izdelane po njegovih lastnih zamislih, s svojim lastnim programom pa samostojno nastopa tudi na tržišču. Vrata iz delavnice Vilija Marovta lahko kupite v vseh večjih prodajalnah širom po Jugoslaviji, pripravlja pa tudi primeren program za tuja tržišča.

Vsa vrata so izdelana iz masivnega lesa, največ iz smreke, bora in macesna, poleg tega pa še iz hrasta, bresta, in jase. Izdeluje jih v vseh standardnih dimenzijah, po želji kupca pa tudi po naročilu. Pomemb-

no je dejstvo, da lahko ta vhodna vrata glede na stil stanovanjske hiše uporabimo, tudi za notranja, ki so s križnimi spoji lahko primerna tudi za pomična vrata na stopniščih in celo za predelne stene. Za zahtevne kupce, vrata iz masivnega lesa so vedno draga, je primeren model iz lepljenih elementov, s strojnimi polnilom, dvojnimi križem, vzbočenim izolacijskim steklom in Krpanovo ključavnico z zaklepanjem na petih mestih. Sicer vrata izdeluje s steklenimi in lesenimi polnili, ali s kombinacijo obeh, na večjih objektih pa jih tudi montirajo.

S prodajo zaenkrat ni večjih težav. Da je nagrada prišla v prave roke pa pričita tudi podatek, da v podobnem stilu načrtuje tudi program garažnih vrat.

J. P.

Prijazen sprejem izletnikov in turistov je zelo pomemben za kasnejše počutje gostov. Takole prijazno sprejemajo svoje turiste v Turističnem biroju Savinje.

Prvi koraki

V Mozirju imamo sedaj tudi Turistburo v okviru podjetja Savinja. O tem smo že pisali. Tokrat bi želeli kratko opisati njihov prvi korak v poslovnem delovanju, torej v turizmu.

Za soboto v oktobru je bila napovedana skupina ravninskih železarjev. Seveda je vladala med tistimi iz Turistburoja negotovost kako bo vsa stvar potekala, saj se prvič srečajo s takšno nalogo.

Kot vedno, tudi tokrat je šlo za zamudo, avtobus je v Savinjski gaj pripeljal z malo zamude, kar pa ni nič motilo izletnikov, ki so dobre volje izstopili in bili nemalo presenečeni, ko so jih pozdravila dekleta v narodnih nošah in jim izročila značko — lipov list. Ta mala pozornost je seveda takoj razvezala jezike in podrla prepreke, videti je bilo, da so gostje veseli in prijazni ljudje, ki so se domače prijaznosti moziških deklet še posebej razveselili. Ogleдали so si Savinjski gaj in nadaljevali pot do Nazarij, kjer so obiskali prodajalno Elbroja, nato pa so se peljali k malici. Tam so sklenili nadaljevati pot v Logarsko dolino k slapu Rinka. Bil je

Kdo bo bolniku upihnil svečo?

Pravzaprav so odveč in brez učinka besede o slabi in predvsem povsem razdrobljeni gostinski in turistični ponudbi. Zgornje Savinjske doline. Preveč jih je že bilo. Nosilec te ponudbe, zlasti boljše seveda, naj bi bilo Gostinsko-turistično podjetje Turist. Pa ni bilo in najbrž nikoli ne bo tako. Stanje v podjetju se nenehno slabša iz leta v leto in je danes na najnižji točki. Edinemu nosilcu se v občini niso želeli odreči, dolgoletni napor in razprave o njegovi rešitvi, pa niso rodili sadov. Prej nasprotno, saj je »varovanec« v zadnjih izdihljajih. Sam se ni mogel pobrati, oče Merx se zanj bolj malo zanima, združevanje znotraj občine ni uspelo in podjetja praktično ni več. Kaj bo z njim v tem trenutku ne ve nihče. Kot kaže kaj dobrega tudi ne more biti.

Slabše, kot je trenutno v Gostinsko turističnem podjetju Turist, pravzaprav ne more biti. Podjetje je praktično brez vodstva, ostali kadri so takšni kot so, o lokalih se ne spleča razglablja, prodaja je v primerjavi z lanskim letom manjša za več kot polovico, ponudba nikakršna, tu je 1,3 milijarde dinarjev kredita z naraščajočimi

lep sončen dan in res je bilo kaj videti v tem planinskem raju. Zelo razpoloženi so se vračali v avtobus in nadaljevali pot v Gornji grad. Tam so spoznali znamenitosti katedrale in nadaljevali pot h Kneblnu na večerjo. Seveda so se tam sprostiti, kot se to za izletnike tudi spodobi.

Dolina jim je bila kar dobro predstavljena in treba je reči, da jih je tudi zanimala. Skupina, ki izraža vsklajeno zanimanje, je lahko vodljiva. Vprašalnik, ki naj bi pojasnil mnenje vsakega udeleženca je pokazal, da so bili z izletom zelo zadovoljni in da bodo še prišli.

Za delavce Turistburoja pa je bilo zadoščenje v zadovoljstvu gostov. Je že tako, da bo treba vse več pozornosti posvečati zanimanju naših obiskovalcev in zato je načelo po katerem dela Turistburo, namreč, da prilagaja vsebino vsakega ogleda doline željam naročnika in nikakor ne vsiljuje svojih utečenih programov. In v tem je verjetno tudi dobro zastavljena poslovna pot delavcev nove turistične agencije.

A. V.

Mladi bančni delavci

Že večkrat smo pisali o pomembnosti šolskih hranilnic za vzgojo mladih v varčnosti. Tokrat smo obiskali mlade varčevalce na šoli v Šmartnem ob Dreti, ki je podružnica OŠ Franc Kocbek v Gornjem gradu.

Naleteli smo na pravi živ-zav. Mladi so veselih obrazov delali za »bančnim okencem« v mali sobici. Ob njih pa je bil tudi mentor Aleksander Štrbenk, prejemnik Vošnjakove plakete Ljubljanske banke. Kmalu pa je prišla še Martina Zakrajšek, ki pomaga mentorju urejati poslovanje in pritegniti šolske otroke.

Mislím, da je velika napaka, ko marsikdaj slišimo mnenja, da otroci vidijo v vsem le igró. Delo z denarjem že ni igra in otroci ga odlično opravljajo!

Od leta 1975 dalje imajo na tej šoli šolsko hranilnico, je povedal mentor Štrbenk, on pa jo vodi od vsega začetka. Za delo v njej vsako leto vzgajajo po 6 »uslužbencev«, najpogosteje so to učenci 3. razreda. Letos so to: Tea Ramšak, Robi Kreft, Veronika Bernjak, v drugi izmeni pa so: Marko Kolenc, Iztok Zakrajšek, Valentina Ročnik. Uslužbenice izberejo učitelji, saj ti najprej spoznajo razne danosti pri otrokih. Doslej še niso imeli z izbiro težav in dejstvo je, da izbrani resno in skrbno opravljajo svoje delo. Nadzor je seveda potreben, kajti komu pa se ne vrine kakšna računsko napaka? Letošnje tekmovanje šolskih hranil-

nic v okviru banke je bilo za naše sodelavce zelo uspešno in na to so zelo ponosni.

Uslužbenci pa so mi razložili način poslovanja in moram reči, da kar dovolj nazorno. Tako se spet potrdi, da otroci lahko postanejo zanimiv sodelavci, če se jim zaupa. Povedali so mi, da obresti ne izplačujejo, ker so se odločili, da iz tega denarja nakupijo razna darila za novospregate cicibane in pionirje. Tako so se odločili skupaj s starši, ki tudi z razumevanjem gledajo na hranilniško dejavnost na šoli. Banka po svoje pomaga z različnimi pozornostnimi darili, ki se jih mladi varčevalci zelo razveselijo. Poleg tega pa jim omogoči vsakoletno srečanje, to pa je vedno dan veselja in radosti! In spet beseda mentorja. Učitelji na šoli resnično in redno spodbujajo k varčevanju, ker pač smatrajo to kot del vzgojnega dela na šoli.

Z banko šola dobro sodeluje in bančni delavci so na šoli vedno dobrodošli.

Vsako leto imenujejo najboljšega varčevalca, ki prejme potem Musijevo značko, lani je tako značko prejela Anita Purnat. Takšno sodelovanje, tako znotraj šole, kot tudi z bančniki omogoča obstoj hranilnice, ker pač v sedanjih časih varčevanje ni ravno stvar, ki bi se izplačala. Je pa šola za jutri!

A. Videčnik

Mladi varčevalci iz Šmartnega ob Dreti s svojim mentorjem Aleksandrom Štrbenkom.

Vztrajnost in zagnanost se lahko obrestujeta

Člani izvršnega sveta skupščine občine Mozirje v sedanjí sestavi so že na začetku mandata med temeljne smernice svojega dela uvrstili razvoj družbene infrastrukture. Najprej so temeljito ocenili stanje in opredelili potrebe, čemur je sledila vrsta razvojnih, prostorskih in drugih dokumentov, na podlagi tega pa tudi konkretni elaborati, projekti in podobno. Nikakor ne bi zmogli reči, da je vse ostalo le na projektih in drugih dokumentih, čeprav prav ti terjajo veliko naporov in sredstev in so jasno predpogoj vsakega dela. Veliko je namreč že otipljivih dokazov za uspešno delo. Sem lahko štejemo kanalizacijski sistem s čistilno napravo, novo PTT centralo v Mozirju, če hitrega širjenja PTT omrežja po vsej dolini ne omenjamo posebej. Med temeljne naloge s področja infrastrukture je izvršni svet zapisal cestno omrežje, ki je ključni problem nadaljnjega razvoja te družbeno-politične skupnosti, ki temu pa je seveda treba pristeti še velike napore in dosežke posameznih krajevnih skupnosti pri reševanju cestnih zagat. Seznanimo se torej danes z nekaterimi najpomembnejšimi cestnimi problemi in njihovim reševanjem, ki niso le ideje, so v polnem zagonu uresničevanja, z določenimi problemi seveda.

Ljubno — Luče

Največji problem v vsej dolini je nedvomno posodobitev ceste Ljubno—Luče. Za vse, ki cesto vsaj enkrat spoznajo, podrobno utemeljevanje ni potrebno. Po naročilu

republiške cestne skupnosti so izdelani idejni projekti za vso traso, pripravljajo pa se še idejne rešitve za obvoznici na Ljubnem in v Lučah. Odsek je dolg devet kilometrov, obvoznici skupaj pa okrog 2,5. Trenutna ocena potrebnih sredstev za en kilometer ceste je 10 milijard dinarjev. Sem so seveda vštete izredno zahtevne projektne rešitve zaradi izjemno težke trase, s slabo geološko strukturo in ozko sotesko, v kateri je prostora praktično le za Savinjo. Zaradi teh dejstev in zaradi ogromnih sredstev seveda ne moremo pričakovati, da bi to cesto obnovili v enem zamahu, tudi ob veliki pripravljenosti republiške cestne skupnosti bo to možno v naslednjih dveh srednjeročnih obdobjih. Za letos načrtujejo pridobiti vsa potrebna soglasja za že izdelane idejne rešitve, večino jih že imajo, v tem tednu pa se bodo z republiško cestno skupnostjo pogovarjali o takojšnjem pričetku izdelave lokacijske dokumentacije in že glavnih projektov za 2 — 3 kilometre ceste, da bi lahko z deli pričeli že prihodnje leto. Na moziškem izvršnem svetu upajo, da bo cesta le uvrščena v plan republiške cestne skupnosti za prihodnje leto in seveda v naslednja planska obdobja.

Obvoznica Mozirje

Prometni režim v Mozirju je desetletja znana nadloga, v tem trenutku najbližje dokončni rešitvi, o načrtih in zapletih pa pišemo na drugem mestu.

Ljubenski planinci so letos opravili res veliko dela, saj so obnovili Antejev bivač na Travniku. Pomanjkanju finančnih sredstev so se zoperstavili z mnogimi urami prostovoljnega dela. Na pomoč pa jim je priskočila tudi Krajevna skupnost Ljubno.

Prometni režim v Nazarjah

Zelo problematične so cestne razmere v industrijskem središču moziške občine, se pravi v Nazarjah. Ceste v kraju so bile zgrajene pred desetletji za potrebe bistveno manjšega kraja, predvsem pa bistveno manjše industrije, zato danes v nobenem primeru ne ustrezajo potrebam. Problem je toliko večji, ker so ceste v Nazarjah pa vse do Gornjega grada občinskega pomena, zato mora za vse posege sredstva zagotoviti občina sama. Idejni projekt sodobnega cestnega omrežja v Nazarjah je izdelan in sloni na kakovostno izdelanem zazidalnem načrtu Nazarij že iz leta 1967, ki ga je plačala takratna nazarska lesna industrija. V ta projekt sodi letos že zgrajena obnova vhoda v Lesno industrijo Gorenje-Glin.

Tovorni promet se je torej že »preselil« iz središča Nazarij, kar se lesne industrije tiče seveda, tovornjaki in ostala vozila iz Zadrecke doline pa naj bi se preusmerili mimo središča kraja ob stanovanjskih blokih na že zgrajeno cesto do dela blokov. S tem bi se središče Nazarij zaprlo za promet. Vse to in še nekaj manjših posegov je trenutno vredno 7 milijard dinarjev, možni investitorji pa so skupnost cestnega in komunalnega gospodarstva občine Mozirje, združevanje sredstev gospodarstva in referendumsko sredstva KS Nazarij. Glede na denarne zagate računajo, da bo problem rešen najkasneje v treh letih, ob že zgrajenem novem vходу v lesno industrijo pa bodo še letos pričeli z gradnjo omenjene prečne ceste. Izvršni svet bo že ta teden obravnaval lokacijsko dokumentacijo, po enomesečni javni razpravi naj bi jo potrdila občinska skupščina, njeni upravni organi pa takoj poskrbeli za potrebno dokumentacijo.

Zadrecka cesta

Cesta med Nazarjami in Gornjim gradom je občinskega pomena, temeljite obnove pa še kako potrebna. Izdelani so glavni projekti za 1,2 kilometra ceste ob Dobletine proti Gornjemu gradu, ta odsek pa po trenutni oceni velja 4 milijarde dinarjev. Ker v občini zagotovo ni dovolj denarja za vse posege, se izvršni svet in skupnost cestnega in komunalnega gospodarstva nagibata k predlogu, da bi letos in prihodnje leto rešili omenjene probleme v Nazarjah, v obdobju 1991—95 pa do Gornjega grada.

Pavličevo sedlo

Reševanje problema maloobmejnega prehoda na Pavličevem in njegovo preoblikovanje v motorni promet je krepko zašlo v svoje tretje desetletje. Veliko je bilo (ne)predvidenih problemov in ovir na obeh straneh meje, danes pa je zadeva takšna, da je vse odvisno od končnega pristanka republike Avstrije. O tem naj bi razpravljali med 18. in 20. septembrom na zasedanju mešane jugoslovansko-avstrijske komisije na Bledu. Zasedanja ni bilo, nov datum še ni določen. Dejstvo je, da so načrti za obnovo 8 kilometrov ceste od Logarske doline do Pavličevega sedla in za izgradnjo enega kilometra nove ceste izdelani, sredstva pa še drugo leto za opredeljenih problemov in planih republiške cestne skupnosti. Velja tudi dogovor, da se z deli prične po pristanku Avstrije.

Podvolovljek — Kranjski rak

Dolgo že načrtujejo tudi posodobitev ceste med Lučami, Podvolovljekom in Črničcem. Ta povezava bi zgornji del moziške občine približala Ljubljani za 20 kilometrov, zelo pomembna pa je verjetnost, da bi del turistov, ki množično obiskuje Veliko planino, obiskal tudi Luče in okolico, kar seveda pomeni dodatno možnost hitrejšega razvoja turizma. Občina Mozirje mora poskrbeti za 4 kilometre ceste od Podvolovljeka do Kranjskega raka, občina Kamnik pa od tu do Črničva tudi za 4 kilometre. Zanimanje v občinah Mozirje, Kamnik in Domžale ne manjka, zato tudi deluje koordinacijski odbor, ki se poleg te ceste loteva tudi pripravljanja izgradnje žičniškega sistema Velika Planina-Podvolovljek. V moziški občini so letos pridobili republiška sredstva iz naslova SLO in DS, ki pa zadoščajo le za pol kilometra, dejstvo pa je, da trenutno kilometer velja 5 milijard dinarjev. Omenjenih 500 metrov bodo po vsej verjetnosti pričeli obnavljati že letos.

Vsi ti posegi za Zgornjo Savinjsko dolino pomenijo ogromno, za republiko seveda bore malo, zato tudi daljša odsotnost republiške cestne skupnosti in njenih sredstev. Stvari so danes precej pripravljene, veliki premiki so očitni, večina projektov je izdelanih in nadaljnja vztrajnost in zagnanost se lahko krepko obrestujeta.

Oktober — mesec požarne varnosti

Smo v mesecu oktobru, ki ga slovenski gasilci že vrsto let imenujejo mesec varstva pred požarom. Čeprav skozi celoletne aktivnosti gasilci v svojih požarnih območjih izvajajo različne aktivnosti, naj bo na področju požarne preventive, pri usposabljanju kadrov, organizaciji številnih tekmovanj in družabnih srečanj, pa bodo v vseh gasilskih društvih prav v mesecu oktobru vse te aktivnosti še povečali. V to akcijo želijo vključiti čim več občanov in na ta način množično mobilizirati vse za skupni interes — kako zmanjšati število požarov in tako ohraniti družbeno in zasebno premoženje.

Po posameznih krajih bodo obiskovali gospodinjstva in kmečka gospodarstva in ugotavljali pomanjkljivosti. To seveda sodi tudi v akcijo 200.000 preventivnih pregledov, ki se je izkazala za zelo dobro in učinkovito, saj ob ponovnih pregledih ugotavljajo, da so napake in pomanjkljivosti večinoma odpravljene. Ugotovili bodo tudi vzroke za stalne poplave na nekaterih področjih in obvestili ustrezne organe v želji, da v bodoče ne bi bilo več teh naravnih nesreč in nepotrebnih stroškov.

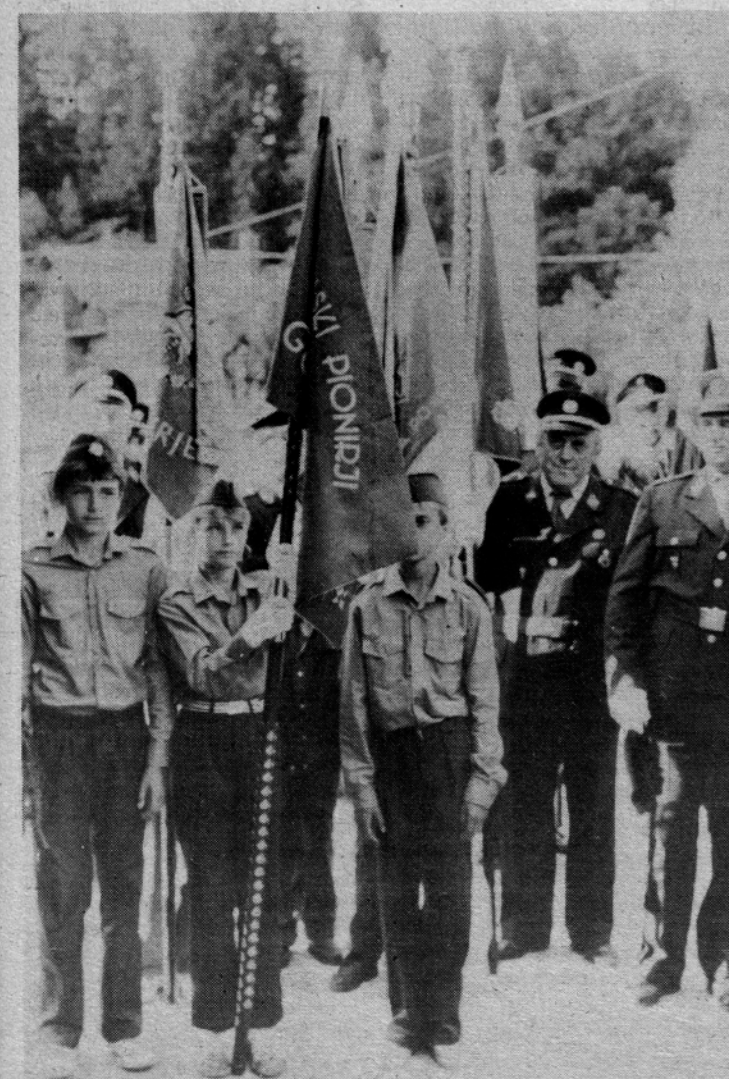
Ogromne uspehe pri opremljanju, usposabljanju svojih članov, pa tudi pri delovanju v svojih krajih dosegajo tudi gasilci moziške občine. Na občinski gasilski zvezi in po vseh društvih so se temeljito pripravili na aktivnosti v mesecu varstva pred požari, čeprav v en glas poudarjajo, da je preventivna dejavnost najpomembnejša stalnica njihovega delovanja. Za okrepljeno dejavnost v oktobru imajo letos dodaten razlog. Žal bi lahko rekli, saj se je število požarov v primerjavi z enakim lanskim obdobjem podvojilo. Do oktobra so jih namreč našli kar 14. Vzroki: trikrat otroška igra, petkrat malomarnost, po dvakrat strela in električna napeljava, en-

krat slab dimnik, za enega pa niso našli vzroka.

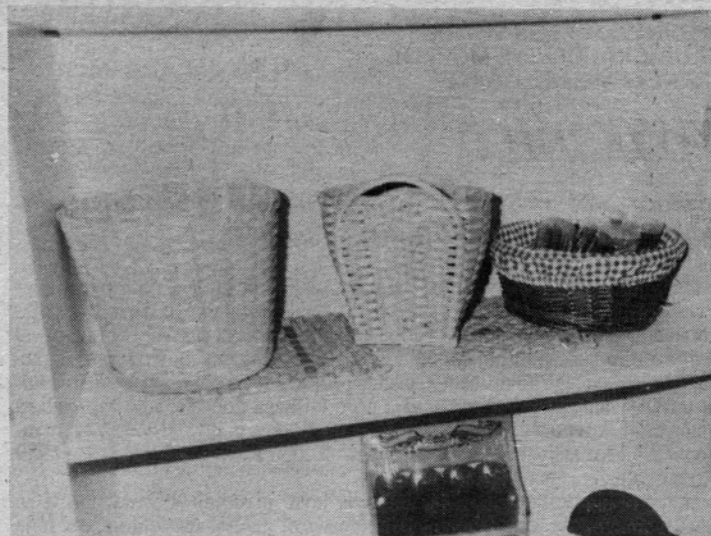
Zato so v oktobru po sektorjih pregledali stanje v delovnih organizacijah in zasebnih delavnicah, da se bodo lahko operativci še bolj podrobno seznanili z razmerami, pripravili pa bodo tudi vaje in na njih seznanili člane kako ukrepati in reševati ob morebitni nesreči. Poleg tega so po društvih veliko pozornosti namenili najmlajšim po osnovnih šolah, saj želijo v svoje vrste pritegniti čimveč mladih in tako zagotoviti dobro delovanje tudi v bodoče.

Analiza požarov in požarnih škod ter vzrokov za nastanek požarov namreč potrjuje, da samozagotovo obnašanje še vedno ni prišlo dovolj v zavest delovnih ljudi in občanov. Vedno bolj pa je tudi res, da spremembe v miselnosti ljudi ni mogoče doseči le z eno samo akcijo, temveč le z večletno aktivnostjo, v katero je vključena celotna populacija, od najmlajših v vzgojno-varstvenih zavodih, osnovnih in srednjih šolah, do delavcev v združenem delu, do občanov.

Poleg tega bodo gasilska društva pripravila predavanja za svoje člane, na katerih se bodo seznanili z novostmi s področja opreme in orodja in z njihovo uporabo. V zadnjem času posebej pozorno skrbijo za zaščito članov, ki so pri svojih posredovanjih najbolj izpostavljeni. To velja za gašenje, za pomoč ob nalih in poplavih in podobno. Poskrbeli so za delovne obleke, rokavice, škornje in podobno. To je nekaj aktivnosti v mesecu oktobru, ki so jih opravila gasilska društva moziške občine v sodelovanju z občinsko gasilsko zvezo, potrjujejo pa, da gasilci vsa sredstva, ki jih dobijo od skupnosti zares smotrno porabljajo.

Za gasilski naraščaj se res ni treba bati, saj mladim gasilec v naši občini posvečajo res veliko pozornosti.

Tudi domače izdelke dobite v turistični prodajalni v Lučah.

Turistična prodajalna v Lučah

* Novost letošnjega leta v turistični ponudbi Luč je tudi turistična prodajalna Bazar, ki sta jo odprla Darinka in Leopold Supin iz Luč. Lepše lokacije za tovrstno prodajalno si ne bi mogla najti, saj se nahaja v samem središču Luč. Prodajalna je odprta od 11. avgusta, torej od Lučkega dne dalje. Zatorej se ne moremo govoriti o pravi vključitvi prodajalne v turistične tokove, saj se je ob otvoritvi prodajalne turistična sezona v bistvu že iztekla. Nekaj izkušenj pa se je vendarle že nabralo in to bodo prišle v prihodnje še kako prav.

Lastnika turistične prodajalne si prizadevata, da bi turistom in drugim obiskovalcem lahko ponudila domače izdelke, ki so bili naprimer prikazani na Lučkem dnevu. Nekaj tega se že da sedaj dobiti, možnosti so še na precej večje. Zanimivo je, da se najbolj prodajajo uporabni turistični spominki — košarice za kruh, koški, pletenine iz domače

volne, kozmetika, ki te spominja na Luče, domače pijače, kristalni servisi in podobne stvari.

Okusno opremljena notranjost trgovine pa bo že v prihodnje spremenila podoba, saj imata Supinova kar precej načrtov za razvoj njune trgovine. Predvsem želita, da bi ob trgovini delovala tudi turistična pisarna, ki jo Luče zelo pogreša. Nekateri kraji v naši občini že imajo podobne turistične pisarne in so se dobro obnesle in zato je tak prostor v Lučah, ki bi moral biti center turizma v zgornjem delu naše doline, nujno potreben. V tej turistični pisarni bi turisti dobili vse potrebne informacije in seveda tudi propagandno in informativno gradivo. Nekaj tega materiala lahko turisti dobijo že sedaj, toda tistega, ki je sedaj na razpolago, tega pa ni prav veliko. Povpraševanje pa ni majhno, pove Leopold Supin.

Zelo veliko povpraševanje je po pla-

Sneg ovira alpiniste

Že v prejšnji številki Savinjskih novic smo pisali o himalajski alpinistični odpravi, v kateri pleza tudi alpinist iz Luč Robi Supin. Objavili smo tudi razglednico gore Bhagirati, katero naskakuje štiričlanska odprava, v kateri so poleg Robija Supina še zelo znani alpinisti Franček Knez, Silvo Karo in Andreja Hrastnik.

S pošto, ki so jo prinesli avstrijski alpinisti, pa so iz Garvalske Himalaje na sveru Indije prišle tudi novice o težavah, s katerimi se srečujejo naši alpinisti.

Cetverica si je postavila bazno taborišče v Nan Dan Banu, na višini 4300 m, po ogledih pa so se odločili

za dva cilja. Franček Knez in Andreja Hrastnik plezata s fiksnimi vrmi na ekspedicijski način v zahodni strani Bhagirati IV, doslej pa sta splezala približno 300 m. Silvo Karo in Robi Supin pa sta se na alpski način lotila zahodne stene Bhagirati III.

»V steno sva vstopila 10. septembra, s seboj pa sva vzela opremo za približno teden dni. Pozno popoldan sva bila že v vertikalni stezi, kakšnih 250 m visoko. Bivakirala sva v visokih mrežah. Ponoči se je vreme spremenilo, začelo je močno snežiti in ker ni kazalo na izboljšanje, sva se dopoldne spustila v vzhodje. Prvi del stene je objektivno izredno nevaren, po sneženju pa je steno povsem prekril sneg,« piše Silvo Karo.

Po prvem poskusu se vreme ni izboljšalo, dan za dnem sneži in ni militi, da bi bilo mogoče v steno, ki po težavnosti spominja na Cerro Torre, le s to razliko, da stoji precej višje — na višini 5000 m. A vendarle so alpinisti alpinistično razpoloženi, saj imajo pred seboj še dovolj časa.

Silvo Karo na koncu pisma še dodaja: »Plezanje na taki višini in v tako hladni stezi, v takih nogavicah in plezalnikih, je izredno tvegano zadeva. Oba z Robijem sva dobila ozeblino po nogah, prav tako pa tudi Franček Knez v sosednji steni.«

Naši alpinisti bi se morali vrniti v domovino 11. novembra, vendar pa smo tik pred zaključkom redakcije izvedeli, da so se zaradi vseh teh nevarnosti že vrnili na svoje domove.

Slovenija
Moja dežela.

Rečičani nočejo zaostajati v razvoju

Praznik Krajevne skupnosti Rečica je bil kar pravišen razlog za širši pogovor o življenju in delu te krajevne skupnosti. Tokrat je bil naš sogovornik predsednik KK SZDL Rečica Drago Jelenko.

SN: Kmalu bo minilo leto dni od ponovljenega referenduma za krajevni samoprispevek v naši KS. Drugič je pri vas glasovanje zelo dobro uspelo, značilno za vašo KS pa je to, da vsa sredstva samoprispevka pritekajo na račun KS. Leto dni je najbrž dovolj dolga doba, da ocenite ali ste s tako obliko kaj pridobili?

JELENKO: Izkušnje, ki smo si jih do sedaj nabrali, so kar dobre. Ko prvi referendum ni uspel, ob tem da je bilo že prejasno, da ta referendum ne bo uspel, smo takoj pričeli z vsemi aktivnostmi za razpis novega referenduma. V času med obema referenduma smo vložili veliko naporov v rekonstrukcijo ceste Renek-Rečica in napeljavo kableske televizije v kraju. V samo pripravo ponovljenega referenduma je bilo vložene veliko truda. Naj poudarim, da kljub temu, da nismo v skupnem občinskem referendumskega programu pa smo sprejeli odločitev, da se sofinancira pretvornik na Krašici. Na delnih zborih krajanov smo razpravo o predvidenih objektih približali vsem krajanom. Upoštevali smo njihove želje in potrebe, problem pa je nastal na Prihovi, kjer je ravno v tistem času vzkliła akcija za priključitev tega zaselka k Nazarjam. Mimogrede naj povem, da je skupščina KS razpravljala o tej pobudi, glede na referendum na Prihovi in sprejela sklep o njihovi odcepitvi s točno določeno novo mejo in vso to dokumentacijo smo poslali v nadaljnjo obravnavo na občinski izvršni svet in sedaj čakamo na nadaljnje postopke. Menim, da bo ta zadeva prej ali slej šla z dnevnega reda.

Če se vrnem na priprave za referendum — z velikim pridom smo izkoristili sistem kableske televizije, saj smo preko našega distribucijskega sistema program pripeljali v veliko hiš. Po uspelem referendumu je bilo nekaj težav s posameznimi delovnimi organi-

zacijami izven občine, vendar so se tudi ti problemi uredili. Takrat smo morali za vsakega delavca iz naše krajevne skupnosti ugotoviti, kje je zaposlen. To je zahtevalo precej dela, vendar se je izplačalo, saj sedaj denar iz samoprispevka redno priteka in je dobro izhodišče za planiranje in porabo le-teh. Takoj smo pričeli tudi z nekaj velikimi akcijami, čeprav smo na začetku razpolagali z zelo malo denarja. Tako smo asfaltirali ceste Kote-Prihova, Kote-Sp. Rečica, Trnovec-Gorica, veliko krajanov si je uredilo dovoze do svojih hiš, pa tudi gasilci v ZG. Pobrezah so asfaltirali prostor pred gasilskim domom. Bilo pa je še nekaj manjših akcij, ki pa so bolj lokalnega značaja.

SN: Glavna postavka v vašem referendumskega programu je prav gotovo gradnja nove osnovne šole. To bo za vašo krajevno skupnost nedvomno zelo velik zalogaj. Kako se boste lotili reševanja tega problema?

JELENKO: Mi se zavedamo, da bo gradnja osnovne šole velik problem in velik zalogaj. Vendar pa so obljube krajanov, da so pripravljeni še dodatno prispevati v gmoštenem smislu in tudi s prostovoljnim delom velika garancija, da bomo nekoč tudi prišli do tega objekta. Če do te gradnje ne bi prišlo, bi bila storjena velika moralna in politična škoda. Pod vprašaj bi lahko postavili katerikoli naslednji referendum za samoprispevek. Skrb pa me spremenjena zakonodaja na področju vzgoje in izobraževanja oz. sisov, s čimer bi lahko tu nastali raznovrstni problemi oz. zavore. Vendar bomo vložili maksimalne napore, da bomo to vprašanje uresničili. Mi se zavedamo, da bo ta velika investicija v glavnem slonela na ramenih krajevne skupnosti. Po našem planu naj bi najprej uredili nekatere manjše komunalne zadeve, nakar pa bi naslednje leto začeli pridobivati ustrezno lokacijsko dokumentacijo. Zedinili smo se že, kje naj bi bodoča šola stala. Ta prostor bo v bližini sedanjega športnega parka.

SN: Pred dnevi ste ob

krajevnem prazniku svečano otvorili kar nekaj novih pridobitev v kraju. Katere so to?

JELENKO: O asfaltiranju cest sem govoril že na začetku najinega pogovora. Poleg tega pa smo obnovili most v Szentjanžu, ki pa čaka na nekatera nadaljnja dela, v športnem parku so športniki dobili nove klubske prostore in otroško igrišče, velika pridobitev za center Rečice pa je javna razsvetljava, ko smo osvetlili spomenik NOB in cerkev. Tu je zelo veliko pomagalo Turistično društvo Rečica, ki je sofinanciralo nabavo reflektorjev. S tem je središče Rečice dobilo novo, bolj privlačno zunanjo podobo.

SN: Za življenje krajevne skupnosti je zelo pomembna društvena dejavnost. Kako trenutno delujejo društva v vaši KS?

JELENKO: Opazen je razmah dejavnosti. K temu je pripomoglo tudi dejstvo, da se vodstvo krajevne skupnosti vključuje v delo društev in spremlja njihovo delo. Skupaj programiramo delo v cellem kraju. Pomembno pa je, da delo društev vodijo predani ljudje, ki jim ni žal posvetiti ure dela za razvoj posameznih društev. KS ni nikdar nasprotovala programom, ki so si jih društva zastavila, ampak je vedno pomagala pri reševanju posameznih problemov.

Vsa tri gasilska društva so se dobro opremlila, obnovili so domove, poskrbeli za okolico, nam pa vedno nudijo svoje domove za sestanke po posameznih delih krajevne skupnosti.

Izredno se je okrepilo športno društvo, ki svoja sredstva stalno vlagi v nove in nove pridobitve. To društvo je velik povezovalac ljudi in to ne samo v naši krajevni skupnosti, ampak tudi z drugimi občani v naši občini, saj opažamo veliko število športnikov iz cele občine, ki se hodijo rekreirati v naš športni park.

Prosneto društvo je sedaj na konju, čeprav je bilo še pred nekaj časa stanje kritično. Dobili smo novo predstavnico Vido Romic, ki dela na šoli in je zato povezovalac med osnovno šolo in prosvetnim društvom. Imamo obetaven dekleški pevski zbor,

Drago Jelenko, predsednik KK SZDL Rečica ob Savinji

sedaj tudi folklorno skupino, katero vodi Jelka Marolt, prebujajo pa se tudi starejši igralci dramske skupine. Žal pa ni več moškega pevskega zbora, ki je bil včasih zelo aktiven.

Planinci delajo po smernicah Planinske zveze Slovenije, sodelujejo pri raznih prireditvah, organizirali pa so tudi pohod po mejah naše krajevne skupnosti, ki naj bi postal tradicionalen.

SN: Ponekod so se vaški odbori zelo dobro obnesli, posebej v tistih krajevni skupnostih, ki so zelo razvejane. Rečica je že ena takih. Ali kaj razmišljate o ustanovitvi vaških odborov?

JELENKO: O tem smo že govorili. Če bi imeli ustanovljene vaške odbore, bi gotovo veliko lažje delali, saj bi njihovi specifični problemi bili bolj jasno izraženi. Problemi bi se bolj izluščili, saj je čisto nekaj drugega, če se o problematiki nekega zaselka pogovarjajo na vaškem odboru, kot če o teh problemih poroča nek posameznik, ki pride na sejo Sveta KS.

Zapišimo še tole. KS Rečica noče zaostajati za drugimi in v tej želji druge v zadnjem času prehitel. Vendar pa tudi v tej krajevni skupnosti ni nič drugače kot drugod. Večino dela pade na par posameznikov, ki so z dušo in telesom povezani z razvojem kraja. Vendar pa se krog le-teh v zadnjem času počasi širi, kar pa je tudi zgovoren potek.

RAJKO PINTAR

Zahvala

Ob prerani smrti našega

FRANCA PEČNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom iz Gornjega grada in Mozirja za vso pomoč v teh težkih trenutkih ter izraze sožalja.

Posebej se zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede, gospodom duhovnikom iz Gornjega grada, Luč in Ljubljane za opravljen obred, pevcem, sodelavcem iz Mercator—ZKZ Mozirje, Gorenje—MGA Nazarje in Petrol Ljubljana, Združenju šoferjev in avtomekanikov, Galskemu društvu Gornji grad, ključarjem ter vsem, ki ste darovali cvetje in ga tako množično pospremili na njegovi zadnji poti.

PEČNIKOVI
Gornji grad, dne 3. 10. 1989

Železarna Ravne, tozd KOVINARSTVO Ljubno ob Savinji

razpisuje

1. štipendijo VII. stopnje — diplomiran ekonomist.

Prijave za razpis štipendije prejemamo do 31. X. 1989.

Še enkrat iskrena hvala!

Pri odpravljanju posledic naravne nesreče se je ponovno izkazala ljudska solidarnost.

Ostali bomo večni dolžniki organizaciji Kmečke zveze v občini Mozirje, TOK Nazarje, »Smreki« Gornji grad in Krajevni skupnosti Bočna.

Tudi pomoč domačega prebivalstva, ki nam pri obnovi pogo-rišča pomaga, je neprecenljiva.

Ker povrniti ne moremo, vsem, ki ste nam in nam še pomaga-te, najlepša hvala.

Družina Zg. PEVC — POLANŠEK
iz Bočne

OPTIKA SPECTA SAVINJSKA 28 MOZIRJE

Obveščam cenjene stranke, da sem odprl optiko v Mozirju (pri Komunalni).

Nudim vam kvalitetne in hitre storitve. Na razpolago so vam okvirji in stekla domačih in tujih izdelovalcev.

Delovni čas je:

ponedeljek — petek

od 9. ure do 17. ure

sobota

od 9. ure do 12. ure

Se priporočam

OBVESTILO

Osnovna strelska organizacija »Kajuh« Mozirje prične z izvajanjem »Liga tekmovalj« z zračno puško od 21. oktobra 1989 pa nadalje vsako soboto od 16.00 do 18.00 ure na strelišču v Mozirju.

Vabimo vse člane in članice, ter mladince in mladinke strelske organizacije, da se strelskih tekmovalj udeležijo čim v večjem številu.

ODBOR

RADIOKLUB Mozirje p.p. 52, 63330 MOZIRJE

organizira tečaj
za radiooperaterje C in E kategorije.

Za zainteresirani se naj prijavijo na naslov Radiokluba ali na telefon 831-581 ali 831-285 v popoldanskem času.
Rok za prijavo je do 15. 11. 1989.

UO RK Mozirje

PREKLIC

»Podpisana Tevž Joža iz Bočne št. 130 preklicujem govornice, ki sem jih neupravičeno govorila o Štiglic Alojzu iz Bočne št. 123 v zvezi z nabavo traktorja.«

KOMPAS JUGOSLAVIJA PE MOZIRJE

Vabimo lastnike počitniških hišic in ostalih prenočitvenih kapacitet, ki ste pripravljeni svoje zmogljivosti oddajati, da se oglašite v poslovalnici KOMPAS MOZIRJE ali na telefon 831-316.

Cenjene stranke obveščamo, da letos v naši poslovalnici ne prodajamo smučarskih kart za Golte.

Socialistična republika Slovenija
SKUPŠČINA OBČINE MOZIRJE
Uprava za družbene prihodke

POJASNILO

k plačevanju prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v času porodniškega dopusta

Zaradi ugotavljanja pristojnosti oziroma realizacije samega postopka pri posredovanju podatkov do Uprave za družbene prihodke o zavarovankah-kmetih, ki so na porodniškem dopustu, da se jim za ta čas ne bi obračunaval prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter ali so zavarovanke-kmetice upravičene do oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za celo leto trajanja porodniškega dopusta, smo zaprosili za mnenje Strokovno službo Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji. Iz njihovega dopisa št. 03000/89, z dne 13/9—1989 povzemamo:

Nastop porodniškega dopusta je treba javiti pristojni občinski upravi za družbene prihodke, enako kot nastop bolniškega staleža, s potrdilom, oziroma mnenjem lečečega zdravnika. Potrdilo mora predložiti zavarovanka sama, oziroma za združene kmetice organizacija združenega dela, s katero proizvodno sodeluje in katera jo je prijavila v pokojninsko in invalidsko zavarovanje (op.: ZKZ Mozirje in GG Nazarje). Potrdilo je potrebno predložiti pred nastopom porodniškega dopusta, da se zavarovanko lahko pravočasno oprosti plačevanja prispevkov za čas trajanja porodniškega dopusta. Oprostitev plačevanja prispevkov mora biti tekoča, ne pa da se naknadno terjča vračilo ali celo poračun prispevkov. Če je to pravilno izvedeno, ne more priti do zmanjšanja vrednosti sredstev zaradi inflacije in zavarovanke niso opravičene ničesar naknadno uveljavljati, kot je bilo do nedavnega zahtevano s strani večjega števila zavarovank z območja občine Mozirje.

Zavarovanke-kmetice (združene in individualne), so za čas porodniškega dopusta v celoti oproščene plačevanja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje — to je za eno leto, ker se le-to ne more deliti na bolniški del in ostali podaljšani del zaradi nege otroka.

Za porodniški dopust velja enako kot za bolniški stalež, da tudi tisti zavarovanci-kmetje, ki ne prejema nadomestila za čas prebit v bolniškem staležu, za ta čas ne plačujejo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. To velja torej tudi za individualne kmete. Takšna stališča so bila zavzeta že v letu 1984 ob začetku izvajanja pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov. Iz pojasnila k uporabi nekaterih predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju kmetov iz leta 1984 izrecno izhaja, da tudi individualna kmetica, ki v času porodniškega dopusta ne prejema nadomestila po predpisih o otroškem varstvu, ta čas ne plačuje prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in nima zavarovalne osnove, vendar se ji ta čas šteje v pokojninsko dobo. Če to velja za individualno kmetico, velja še toliko bolj za združeno kmetico in to za ves čas porodniškega dopusta v trajanju enega leta.

Uprava za družbene prihodke občine Mozirje torej pravilno vsem kmetkam odpisuje prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v kolikor je prispevek predpisan zaradi nepravočasnega obveščanja o nastopu porodniškega dopusta s strani individualne kmetice, oziroma ZKZ Mozirje ali GG Nazarje za združene kmetice.

Če pa bo Uprava za družbene prihodke pravočasno obveščena o nastopu porodniškega dopusta zavezanke, prispevek ne bo niti predpisan.

Uprava za družbene prihodke
občine Mozirje

POGREBNE STORITVE

Hitro in solidno že dalj časa opravljamo kompletne storitve s področja pogrebne dejavnosti in sicer:

- dobava kompletne pogrebne opreme (krste, križi, žare)
- postavitve mrtvaškega odra na domu
- vse vrste prevozov, vključno prevozi na upepelitev v Ljubljano
- dobava in montaža betonskih žarnih niš s prevleko za primer žarnega pokopa
- ureditev kompletne dokumentacije v primeru smrti

Delamo non-stop, če nas potrebujete, pokličite samo telefonsko številko 721-667 ali 721-395.

Steblovnik Ivan
Parizlje 11/c
63314 BRASLOVČE

KINOLOŠKO DRUŠTVO MOZIRJE

obvešča vse lastnike psov
v starosti od 3 — 12 mesecev,
da se je pričela mala šola.
Vsi zainteresirani se naj zgledajo vsako nedeljo
od 9. do 12. ure na vežbališču v Varpolju.

Žensko in moško frizerstvo

Bojana Škruba Mozirje

Obveščam cenjene stranke,
da sem v centru Mozirja
odprla nov frizerski lokal,
ki bo odprt vsak dan
od 13. — 20. ure,
ob sobotah pa od 7. — 14. ure.

Se priporočamo!

CVETLIČARNA LJUBNO — SMODEJ ANJA

Sporočamo, da že sprejemamo naročila za ikebane in cvetje za 1. november.

Nudimo vam tudi: aranžiranje, suhe in sveže cvetlične aranžmaje, žalne vence, poročne šopke in drugo.

Se priporočamo!

76

ljubljska banka

Temeljna banka Velenje

*Vsem delovnim ljudem,
varčevalcem
in poslovnim sodelavcem
čestitamo za 31. oktober
— svetovni dan varčevanja.*

Mercator Zgornjesavinjska kmetijska zadruga Mozirje

Po sklepu delavskega sveta
TOZD Trgovina in gostinstvo
razpisujemo

zbiranje ponudb

za oddajo v našem poslovnem prostoru Bife Bočna z vsemi osnovnimi sredstvi za dobo 5 let.

Pismene ponudbe sprejema komisija TOZD Trgovina in gostinstvo 10 dni po objavi tega razpisa.

Prosilci morajo v ponudbi navesti višino najemnine, ki so jo pripravljeni plačevati mesečno za najem.

Zaposleni delavci ne morejo kandidirati za najem.

Bila sem izgnana v Srbijo

26. junija 1941 je pred našo hišo pripeljal velik zelen nemški tovornjak. Ker sem bila na balkonu, sem hitela v kuhinjo, kjer je mama šivala atu srajco. Ata pa je popravljal vodovodno pipo.

»Ata, Nemci so pred našo hišo«, sem šepnila, da tega ne bi slišala tudi mama, ker bi jo to takoj spravilo v jok. Ni trajalo niti dve minuti, že so začeli z brzostrelkami biti po vratih. Mama je planila v jok. Oče je šel odpret, jaz pa sem stekla k bratu v njegovo sobo. Se sedaj slišim mamo, kako je zavpila takrat, ko nam je oče prišel povedat, da se bomo preselili v Srbijo. Rekel je, naj si hitro pripravimo najnujnejše stvari. Z bratom sva si planila v objem in tiho jokala.

Našo ljubo Slovenijo moramo zapustiti, sem si mislila. Nikoli več ne bom videla svojih sošolcev in dobrih prijateljev.

Hitro smo si pripravili stvari. Vendar se nisem mogla ločiti od svoje sobe, v kateri sem preživela veliko prijetnih trenutkov. Odpeljali so nas na železniško postajo in naprej smo se odpeljali z vlakom. Kmalu je zunaj nastala tema. Vendar zaspati nisem mogla. Kar naprej so mi misli ušle v našo skromno hišico pod hribčkom.

Vožnja je bila zelo naporna. Zraven nas se je peljalo veliko slovenskih izgnancev, ki so se peljali v Srbijo kot mi, nekateri pa na Hrvaško. Bilo je tudi veliko otrok. Nekateri deklke so bile približno istih let kot jaz. Prispeli smo v majhno vas. Kmalu nas je neka družina sprejela. Za začetek so nam dali hrano, vendar pa so nam dejali: »Nimamo veliko, sami se boste morali preskrbeti.«

Popoldne sem šla z Radmilo na kopanje v reko. Radmila je bila hčerka družine, pri kateri smo stanovali prvi teden. Tam sem spoznala veliko prijateljev. Med njimi je bila tudi Milojka, ki je bila stara ravno toliko kot jaz. Povabila me je k sebi domov. In res, drugi dan sem šla k njej. Imela je starejšega brata. Odločili sva se, da mi bo pomagala nabaviti knjige v srbohrvaščini, da bom lahko obiskovala srbsko šolo. To nama je tudi uspelo. Vendar mi je na začetku šlo bolj slabo. Počasi pa sem se navadila.

Peter, moj starejši brat se je odločil, da bo šel v gozd še z nekaterimi fanti iz Srbije, med njimi pa je bil tudi neki Slovenec iz Sl. Konjic, Andrej.

Ko je Peter odšel, sem bila zelo žalostna. Mama je bila bolna in čedalje bolj slabo ji je šlo. Kmalu so se začele počitnice. Vsak dan smo se hodili kopat. Nekega dne pa mi je oče dejal: »Ana, tudi jaz bom odšel tja, kamor je šel Peter!« »Ne, oče, ne, kaj bova midve z materjo, pa ko vidite, kako je bolna?«

»Vem, vendar bom vseeno odšel.« Tudi oče je odšel. Zdaj sva ostali sami z materjo, ki je bila zelo bolna. Vsak

dan je bila slabša. Nekega dne pa sem se srečala z Vladom. Bil je srbski fant iz iste vasi. Bil je leto starejši od mene. Postala sva velika prijatelja. Milojka mi je večkrat dejala: »Bolj se pogovarjaj z Vladom kot z mamol!« Po nekaj tednih najinega prijateljstva sem spoznala, da sem v Vlada zaljubljena. On mi je povedal, da sem mu všeč. Tudi jaz bi mu rada to povedala, vendar nisem našla besed. Vprašala sem Milojko, ona je imela fanta, zato sem upala, da mi bo pomagala. Res mi je dala nasvet. Ko smo odšli naslednji dan k reki, sem se počutila zelo sproščena. Vsi drugi razen Milojke in mene so odšli v vodo. »Mu boš povedala, ko bo prišel?« Samo prikimala sem. Res je čez nekaj časa prišel. Spet me je vprašal. Zopet sem se zmedla in nisem vedela, kaj naj rečem. Samo prikimala sem, ker pa nisem vedela, kaj naj naredim, sem stekla v vodo.

Pozno je že bilo, ko smo odšli domov. Mati je bila ponoči zelo bolna. Tako da drugi dan nisem odšla k reki. Nekaj čez 3 popoldne je bilo, ko mi je mati dejala: »Ana, reci očetu in Petru, da ju imam zelo rada. Umrla bom, Ana!«. Vse je bilo tiho. Le meni se tekle debele solze po licu. Mati je hotela kozarec vode. To je bil tudi poslednji materin kozarec vode. Moja zlata mati je čez pol ure umrla. Kako grozno sem se takrat počutila. Ko smo mater pokopali, mi je sosedov Zeljko prišel povedat, da so Petra ustrelili Nemci. Še nekaj, kar me je potrla. Nekaj dni sploh nisem odšla iz hiše. Samo jokala sem. Mislila sem na našo hišico v Sloveniji in kako srečni smo bili vsi štirje. Zdaj sva sama z očetom. Ga bom sploh še kdaj videla?

Kmalu sem se preselila k Milojki. Tudi z Vladom sva se velikokrat videla. Moja sreča pa ni trajala dolgo, kajti Vlado in njegovi starši so odpotovali. Ni mi povedal kam. Bližali smo se letu 1945, ko mi je prišel Radmilin oče povedat, da lahko grem nazaj v Slovenijo. Nisem hotela iti sama. Hotela sem počakati očeta. Vendar ga nisem dočakala. Vrnil pa se je Andrej. In potem sva z Andrejem odšla v najino deželo Slovenijo.

Od naše hiše ni ostalo nič. Dobila pa sem staro sobico brez postelje. Nekega dne je prišel k meni Andrej in rekel, naj se preselim k njemu.

Tako kot jaz tudi on ni imel nikogar od domačih. Vem, kako hudo je, če si sam. Po nekaj tednih najinega skupnega bivanja sva ugotovila, da se imava rada. In po nekaj mesecih sva se poročila. Nisem se več pisala Ana Rakun ampak Ana Kopušar. Kmalu sem dobila otroka in to je bila tvoja mama.

Tako je s solzami v očeh zaključila svojo pripoved moja babica.

DEŠMAN NEVENKA

Prejšnji mesec je kar precej naših fantov odšlo k vojakom. Med njimi sta bila tudi dva člana mozirskega Pusta. Ostali člani, ki so seveda ostali na varnih domovih, so jima pripravili posebno poslovitev, ki je bila seveda po šegah njegovega veličanstva Pusta.

Ste prehlajeni?

Letošnje vreme je zelo muhasto. Starejši ljudje radi pravijo, da zadnja leta še vreme ni več takšno, kot je bilo včasih. Ni več zim, ko bi pod nogami vse škripalo od mraza, ni več poletij, ko bi vsi iskali prijetno senco. Sploh sta bila letošnja julij in avgust precej nenavadna, predvsem deževna in sopena. Mnogim je deževno vreme pokvarilo dopust, precej pa se jih je zadnje avgustovske dni že prehladilo, saj se je čez noč močno ohladilo.

Sodite med tiste, ki so nagnjeni k prehladam? Če sodite mednje, morate zelo paziti, kakšno obleko in obutev imate. Na sebi ne smete imeti ne preveč in ne premalo, saj se najpogostejše prehladimo, ko se naše telo podhladi, to pomeni, da imamo na sebi prelahko obleko in obutev, ko je zunaj že pošteno mrzlo. K prehladam so nagnjeni tudi ljudje, ki se veliko potijo, kajti ko zapiha, že kihajo.

Sicer pa bolezen, ki jo imenujemo navaden prehlad, povzroča kar 200 virusov. Proti njim se medicina še ne zna borovati. Če ste prehlajeni, si torej lahko blažite le znake bolezni, kot so: kihanje, solzenje, vneto žrelo, hripavost, kašelj, nahod, glavobol ali na primer zvišano temperaturo.

Običajno je navadni prehlad ali nahod omejen le na nos ali žrelo. Ti virusi pa lahko okužijo tudi grlo in pljuča. V časih okužbe utrejo pot tudi hujšim bakterijskim okužbam v žrelu, ušesih in pljučih.

Kaj priporočamo za lajšanje znakov prehlada? V prvi vrsti se takoj, ko pridete domov, oprhajte s toplo, čim bolj vročo vodo, da se ogrejete. Če te možnosti nimate, takoj ko lahko, spijete skodelico ali dve zelo vročega čaja, ki ga lahko okisate z limono C-vitaminom, če jo imate. Potem pa v

posteljo ali vsaj toplej prostor, kjer ne boste prezebali.

Pri vnetem grlu in hripavosti grgajte čaje in ližite tablete. Priporočamo na primer žajbljev čaj in lizanje septolet. Če se vam zdijo te tablete predrage, pomaga tudi lizanje čisto navadnega bonbona in čokolade. Nekateri pravijo, da pomaga tudi karamelno mleko, ki ga pripravite tako, da sladkor (dve veliki žlici) žgete v posodi, dokler ne postane karamelno rjave barve, potem dolijete dva decilitra mleka in še vročega popijete. Dobro učinkuje tudi med.

Proti kašlju in za izkašljevanje priporočamo sirupe. Najbolj znana sta slezov in trpotčev sirup. Ko greste v lekarno, ne pozabite povedati, ali ga kupujete zase ali za otroke. Mnogi si danes sami pripravijo sirup proti prehladu iz smrekovih vršičkov. Tudi tople napitke zelo priporočamo. Kot smo že zapisali, pijte žajbljev čaj, lahko tudi lipov, kamiličin, prsni itd.

Če smrskate, ali imate od brisanja že ves rdeč in boleč nos, si ga večkrat na dan namažite z navadno kremo za obraz oziroma yedno po tistem, ko ste se useknili. Če pa ste bolj pri denarju, si lahko v lekarni kupite mazilo za nos in tudi mazilo za masažo prsnega koša, če vam denimo piska v prsih.

Proti glavobolu in zvišani telesni temperaturi lahko vzamete aspirin, andol, ki ju dobite tudi brez zdravniškega recepta.

Navadni prehlad se pozdravi v treh do štirih dneh! Več kot teden dni praviloma ne bi smeli trajati! V tem času se zdravite sami.

K zdravniku pojdite le, če traja prehlad več kot deset dni.

Pa veliko zdravja vam želimo!

N. Ž.

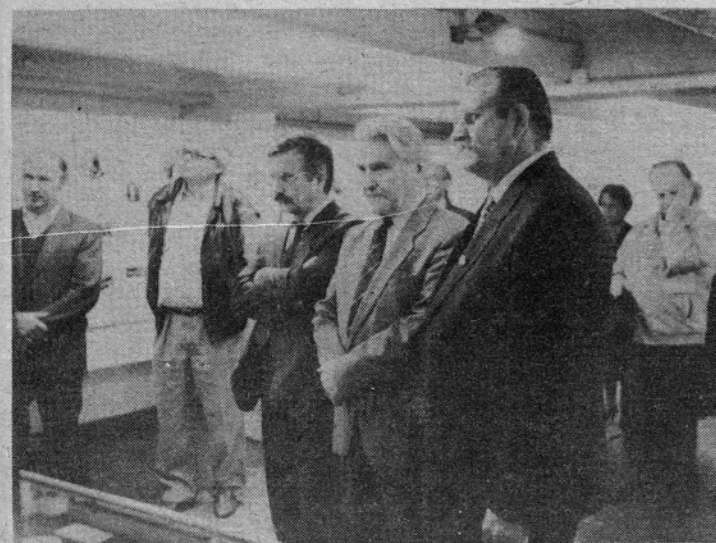
Tekma v Gornjem gradu

Na Črncu je 9. in 10. 9. bila republiška tekma v H+F. Progo smo speljali na Tomanovi planini, v bližini koč LD Gornji grad. Le-ta nam je bila, zaradi vremena, ki nam je prvi dan precej ponagajalo, zelo dobrodošla. Drugi dan pa nas je sonce prijetno grelo, ter nudilo vsem, ki nam je lokostrelstvo tudi v zabavo in sprostitve, nepozabne trenutke. Na tekmi je sodelovalo 12 klubov iz vse Slovenije.

Naj naštejemo le najuspešnejše tekmovalce v posameznih kategorijah:

- člani:
 - a) compaund neomejeno: Klemen Dušan
 - b) compaund omejeno: Kavka Miha
 - c) instinktivno: Krajnc Žare
 - d) prosto: Rosa Vlado
 - e) compaund inst.: Koritski Dušan
- članice inst.:
 - Čavničar Marinka

Tajana Bezovšek

Ob krajevnem prazniku Mozirja so pripravili razstavo slik in razglednic v Galeriji Mozirje

Narodni dnevnik poroča

Iz naše doline so le redki dopisniki pošiljali sestavke v takratno časopisje. Tu gre za čas pred prvo svetovno vojno, pa tudi v času med obema vojnoma ni bilo dosti boljše. Posebno si je prizadeval glede tega Fran Kocbek, ki je na vse mogoče načine vabil ljudi v »Štajersko Svico«, kot je rad imenoval našo dolino. Dopisoval je tudi v Narodni dnevnik. Iz njega pozvemo nekatere zanimive vesti.

V številki 157 iz leta 1909 najdemo (dobesedni prepis):

Planinske vesti iz Savinjskih Alp. Dne 7. t. m. (julija, op. A. V.) je v Savinjskih planinah silovito deževalo, kakor še menda nikoli. Slap pod Rinko je tako močan, da se pod njim komaj pride čez potok na slovensko stezo. V kratkem se napravi potrebna brv. Tu še lezi mnogo snega od plaza, ki je razdrobil verando. Hudourniki so pokvarili pot proti slapu, gorske steze so v dobrem stanju, samo pot v Turškem žlebu je zelo pokvarjena ter se v kratkem popravi. Zice in železne stopnice šele zdaj mole iz snega. — Letos je bilo v Logarski dolini mnogo plazov: eden je prišel iz zadnjega, dva iz prednjega Okrešlja, dva pa od Mrzle gore. Zadnja dva sta prevrgla bukovje čez stezo ter je Savinjska podružnica SPD pustila drevje posekati in odstraniti. Frischaufov dom je izborni prezimil in ga oskrbuje od 1. julija g. Fortunat Herle. Letos je že bilo 24 turistov v njem. Pred kratkim so prignali živino na Okrešelj in se dobi zdaj tudi mleko in surovo maslo.

Dne 10. t. m. so se raz Mrzle gore desno od Hudega praska odrgavale velikanske skale, da je od slapa kvšku bila megla iz prahu. Slovenski turisti naj ne pozabijo obiskati romantično Logarsko dolino in krasen Frischaufov dom na Okrešlju.

V svetu igrač

O otrokovi igri in igračah je bilo izrečenih veliko besed, saj ni nikoli dovolj poudarjeno, kako zelo je igra pomembna za razvoj otrokove osebnosti in njegovega ustvarjalnega odnosa do življenja in okolja.

Otroci, predvsem predšolski, vidijo svet takšen, kot ga oni doživljajo in zato je svet odraslih v njihovih predstavah drugačen. Ta njihov drugačen svet pride najbolj naravno do izraza v svobodni igri. V igri razvijajo sposobnosti, zadostijo notranji potrebi po dejavnosti, se čustveno sprostiti, krmarijo svojo domišljijo, kot jim ustreza.

Odrasli moramo imeti pravo razumevanje za otroško igro in jo ustrezno spodbujati, zlasti otrokovo ustvarjalnost v teh igrah. Otrokovo igralno dejavnost jemljemo resno, jo pohvalimo in se tako z otrokom tudi čustveno zblizamo. Na ta način lahko tudi vzgojno bolj uspešno delujemo na otroka. Ko otroka pri igri spodbujamo, mu ob tem razvijamo tudi njegov celotni motivacijski sistem, kar je zelo pomembno za nadaljnje obdobje, saj je takšen otrok kasneje bolj motiviran za učenje in drugo delo.

Osnovo otrokove igre predstavljajo igrače, ki dajejo igri idejo in vsebino. So otrokov zvesti spremljevalec, njegov prijatelj in prvi soigralec v igri. Zato moramo igrače pa tudi različne stvari, ki jih v igri otrok spremeni v igračo, skrbno izbirati.

Iz vseh spoznanj o pomembnosti igre za otrokov razvoj izhaja prizadevanje družbe za otrokovo svobodno, sproščeno in ustvarjalno igro z dobro igračo.

Kakšna je dobra igrača?

Merila zanjo so zahtevna in številna

V številki 167 istega časnika pa najdemo sledečo vestico:

»Pozor 1. avgust! Kam poletimo? V Lepo Savinjsko dolino, v Štajersko Svico, v njeno središče! Tam se namreč vrši na divnem pozorišču prelepe ravnine pri Ksaveriju »planinski sejem« en miniaturni. Ta dan se bo namreč blagoslovila društvena zastava prostovoljne požarne brambe ksaverijanske, katere svečanosti se udeležijo vsa bližnja društva. Veselica obeta biti jako živahna in se na isto prav vljudno vabi mlado in staro od blizu in daleč. Frankfurterce — kuhane — bomo gonobili, jance pekli i — drli — vse pod milim nebom, ako nam bo Jupiter Pluvius milostljiv. G. S. iz Ljubljane bo skrbel za dobro prebavo — zabavo, kvartet iz Ljubljane bo dvigal »sursum corda«, g. Rakuša se s svojim godbenim oddelkom požarne brambe Gornji grad namerava brusiti pete plesaželnim. Na predvečer bo serenada (podoknica) dični kumici, zjutraj zarana budnica. Poskrbi isti godbeni oddelk. Natančneji vsopred veselice še pričakujemo.«

Zakaj je Kocbek v tem kratkem sestavku posebej omenil »Frankfurterce«? Ker so tako rekli nemški zastavi, ki je tiste čase bila simbol nemško-nacionalnega gibanja, tudi v Avstriji. Če torej beremo »med vrsticami« kaj lahko ugotovimo posmehljiv dvotip na račun nemških prenapetev.

Marsikdo še premalo pozna Kocbeka. Ne le da je bil znan šolnik, še bolj znan je kot planinec, bil je tudi zapolnilec slovenskih rekov in pregovorov. Njegov ugled je bil velik tudi v vrstah učiteljev tistega časa, saj je bil nekaj časa tudi predsednik Zveze štajerskih slovenskih učiteljev in učiteljic.

A. VIDEČNIK

— gre za psihopedagoške zahteve po ustreznosti igrač z vzgojnega vidika in možnosti načinov igranja, nadalje so tu zahteve o tehnološki in higienski neoporečnosti materiala, o konstrukciji igrač, likovni izvedbi in skladnosti glede estetskih meril ter zahteva o pravilnem razmerju med vrednostjo igrače in njeno ceno.

Verjetno prav pri nakupu igrač starši storimo največ napak. Premalo premislimo, hočemo kupiti kar na hitro, odločimo se za pisane igrače in v današnjem času tudi dajemo prednost nižjim cenam igrač.

Tako se nabere v otroških sobah na kupe igrač, s katerimi se otrok le začasno pozabava, nato pa jih odložimo na stranski tir. Igrača mora ustrezati starosti otroka, pri ceni pa bodimo pozorni na to, kako dolgo se bo otrok z igračo igral, kaj mu bo pomenila in kolikšne igralne možnosti mu bo ponudila. Za igračo z omejenimi igralnimi možnostmi je visok znesek prevelik, za igračo, ki bo leta rasla z otrokom pa bi bil to dobro naložen denar.

Bodimo pozorni tudi na estetsko podobo igrače. Kako se bo znala naša najstnica primerno obleči, če se je estetične učila ob vijoličnih opicah s travnato zelenimi ušesi in oranžnim repom? Ob trdni in nepokvarljivi igrački se krepi otrokovo zaupanje v stvari pa tudi v odraslega, ki mu je to igračo kupil. Gotovo je bolje, da ima otrok igračo manj, da so pa te dobro izbrane.

Najpomembnejše pa je, da se za otrokovo igro zanimate, preživite z otrokom več časa, saj boste tako lažje in pravilno razumeli igro svojega otroka in mu znali ustvariti srečno otroštvo.

T. F.

Likovna vzgoja je zelo pomembna za razvijanje estetskih in kulturnih navad mladega človeka. Poleg rednega pouka so na šolah tudi likovni krožki in takšen krožek vodi na mozirski šoli že mnogo let Anka Rakun. Na sliki so učenke pri slikanju okraskov na keramične krožnike.

Delo je obrodilo sadove

Obisk pri Goranu Horvatu je vselej posebno doživetje. Ne le zaradi pester možnosti ogleda dela mladega ustvarjalca, pač pa tudi zaradi bogatih pogledov sogovornika na svet. Znova in znova obiskovalec spozna, da so tako številna dela vseh vrst likovnega ustvarjanja in slikarstva le plod notranjih silnic Gorana. Če je poznavelec umetnosti znan po slikarstvu, preseneča še v rezbarstvu, ki se ga loteva z enako vnemo.

Naj tu ne kratko predstavimo dosedanje njegove ponazoritve. Za njim je opus 700 slik, tu naj omenimo ciklus 50 platen »Strah pred jedrsko vojno«, preko 300 platen »Biblija v 300 slikah«, grafična mapa 14 jedkanic »Križev pot«, dalje ciklusi »Dantejeva božanska komedija«. »Kakor vam drago« in še bi lahko naštevali.

Že smo poročali o nameri, da bi se njegove biblijske upodobitve strnile v knjigi. Sedaj je tako daleč! Cankarjeva založba v Ljubljani je sklenila pogodbo o založbi knjige s podobami Gorana Horvata in citati iz Sv. pisma. Name ravajo izdati 20.000 knjig v slovenskem in prav toliko v srbohrvaškem jeziku. Citate je uredil Janez Stanič. V prvem delu, gre za staro zavezo; zajetih bo od 114 do 157 Goranovih upodobitev, izšel pa naj bi spomlad 1990. Poleg tega je Cankarjeva založba pripravila koledar v nakladi

ko izraziti z besedami... Vendar sem srečen ob dejstvu, da je moje delo uspešno. Tu gre v veliki meri in ob vsestranskem zadovoljstvu, priznati znaten delež moji ženi, ki z velikim razumevanjem sledi mojemu naprežanju...». In res je tako, človek, ki je vsestransko ustvarjalen, mora imeti ob sebi človeka, ki ga razume in v tihih načrtih sodeluje.

A. VIDEČNIK

Liza Lik, Premišljevanje, 1979; oglje

Slikarka Liza Lik razstavlja v Ljubljani

V prvi polovici oktobra je slikarka Liza Lik z Ljubnega predstavila svoja dela v galeriji podjetja Commerce v Ljubljani. Na retrospektivni razstavi je bilo predstavljeno 60 njenih umetniških del, od tega 30 v enkavstiki in 30 risb v oglj.

To je bila že dvaindvajseta v vrsti njenih samostojnih razstav, dvakrat pa so bila njena dela predstavljena tudi na skupinskih razstavah.

Ob otvoritvi razstave je nastopil violončelist Rastko Zekić, o slikarkinem delu pa je spregovoril Dr. Mirko Jutršek. Ta umetnost-

ni kritik je o delu Lize Lik posebej poudaril, da je ona slovenski slikarski samorastnik in je tako značilna zanjo nemerljiva zavzetost, vztrajnost in seveda tudi predanost umetnosti. Ima sicer svoj krog prijateljev somišljenikov, umetnikov, svetovalcev in ne dvomno že tudi občudovalcev njene nadarjenosti, njenega slikarstva, toda v bistvu je izrazit individualist, do vsega se mora vedno dokopati sama. Odras njene neumornosti v potrjevanju svojega dela in postopnega uveljavljanja v našem prostoru so tudi številne samostojne razstave.

R. P.

(1. del)